

ECOLOGISCH WERKPROTOCOL

Opdrachtgever

Provincie Noord-Brabant

Projectomschrijving

Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)

Contract-/besteknummer

GOL.01.02.RE

Projectnummer

P14420013

Documentnummer

P14420013-PLA-01008

Versienummer

3.0

Datum: 06-01-2026

Rev.	Naam	Functie	Paraaf
Opgesteld		Ecoloog	
Gecontroleerd		Technisch manager	
		Werkvoorbereider GWW	
		Werkvoorbereider Civiel	
Vrijgegeven		Projectmanager	

Wulfert Bontenbal (Jan 6, 2026 15:08:19 GMT+1)

Rev.	Omschrijving	Datum
0.1	1 ^e versie concept	21-07-2020
1.0	1 ^e versie definitief	20-10-2020
1.1	2 ^e versie concept voor interne review	5-12-2025
2.0	2 ^e versie definitief	9-12-2025
3.0	3 ^e versie definitief n.a.v. Besluit Z/261761 dd. 18122025	6-1-2026

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Aanwezige soorten flora en fauna	4
3	Maatregelen per activiteit	5
3.1	<i>Kapwerkzaamheden</i>	5
3.1.1	Omgang met essentiële vliegroutes vleermuizen	5
3.1.2	Kappen nestboom rustplaats buizerd Afrit 45 Ring-West	6
3.1.3	Omgang functioneel leefgebied poelkikker en Alpenwatersalamander De Gemeint	6
3.1.4	Algemene soorten broedvogels en Soorten Bijlage 1 van de VRL	7
3.1.5	Soorten Bijlage Vllc: algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën en Rode lijst-soorten	7
3.2	<i>Dempwerkzaamheden</i>	8
3.2.1	Omgang leefgebied Alpenwatersalamander 'Van Mossel'	8
3.3	<i>Maai- en snoeiwerkzaamheden (i.h.k.v. instandhouding / B&O)</i>	8
3.4	<i>Bouwwerkzaamheden</i>	8
3.4.1	Voorkomen verstoring essentiële vliegroutes	8
3.4.2	Voorkomen verstoring functioneel leefgebied das Spoordijk	11
3.4.3	Voorkomen verstoring functioneel kleine marterachtigen	12
3.5	<i>Specifieke mitigatie soorten</i>	15
3.5.1	Ontmoedigen dassen Spoordijk	15
3.5.2	Verwijderen dassenpijpen	17
3.5.3	Omgang met steenmarter	18
3.5.4	Wegvangen poelkikker en Alpenwatersalamander	18
3.6	<i>Algemene maatregelen</i>	19
3.6.1	'Zorgplicht maatregelen'	19
3.6.2	Voorkomen vestiging pionierssoorten	19
3.7	<i>Compensatie</i>	21
3.7.1	Nieuw leefgebied buizerd	21
3.7.2	Borgen functionaliteit essentiële vliegroutes vleermuizen	21
3.7.3	Nieuwe burchtlocatie en leefgebied das	22
3.7.4	Landschapsmaatregelen kleine marterachtigen	23
3.7.5	Leefgebied poelkikker en Alpenwatersalamander	23
3.7.6	Faunavoorzieningen	24
4	Werkproces en communicatie	24
4.1	Meldingen en aanleveren informatie aan bevoegd gezag	24
4.2	In te zetten deskundigheid	24
4.3	Onvoorziene vondsten	24
4.4	Omgaan met afwijkingen in werkwijze, locatie of planning	25
4.5	Kwaliteitsborging	25
4.5.1	Eisen	25
4.5.2	Werkinstructie	25
4.5.3	Ecologisch toezicht en logboek	25
Bijlage 1	Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit Z/261761	
Bijlage 2	Verificatie voorschriften Omgevingsvergunning	
Bijlage 3	Verificatie Eisen	

1 Inleiding

In het kader van het project 'Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat' (GOL) zijn in het voorjaar en zomer van 2025 diverse ecologisch onderzoeken en effectenanalyses uitgevoerd. Op basis hiervan is geconcludeerd dat sprake is van het (indirect) verstoren, aantasten en/of vernietigen van essentiële vliegroutes van gewone dwergvleermuis, een jaarrond beschermde rustplaats van buizerd, rustplaatsen van das, vaste voortplantings- en rustplaatsen van 'kleine marterachtigen', steenmarter, poelkikker en Alpenwatersalamander wat betekent dat er bij de uitvoering van het project GOL sprake is van een flora- en fauna-activiteit. Hiervoor heeft de provincie Noord-Brabant op 18 december 2025 een Omgevingsvergunning verkregen (zaaknummer Z/261761, zie bijlage 1).

De vergunning kan door de Combinatie Mourik-BESIX worden toegepast doordat zij in opdracht werkt van de vergunninghouder Provincie Noord-Brabant. Laatstgenoemde blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de naleving van de aan het besluit verbonden voorschriften.

Dit werkprotocol is een herziene versie met actuele uitgangspunten t.a.v. nieuwe ecologische onderzoeken, gewijzigde wet- en regelgeving en een nieuwe natuurvergunning met daaraan verbonden voorschriften. Laatstgenoemde is gebaseerd op de aanvraag, het Activiteitenplan (hoofdstuk 4 en 5) en de aan de ODBN aangeleverde aanvullende gegevens van 14 en 18 november 2025.

In onderhavig ecologisch werkprotocol (EWP) zijn de maatregelen uitgewerkt ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden en de hierbij te verwachten beschermde soorten alsmede de wijze van borging van het zorgvuldig handelen ten aanzien van streng beschermde natuurwaarden.

Dit werkprotocol dient (digitaal), inclusief het vigerende Besluit (bijlage 1) op de werklocatie aanwezig te zijn, bekend te zijn bij de uitvoering en te worden nageleefd. Op welke wijze dit wordt geborgd, wordt aangegeven in hoofdstuk 4.

2 Aanwezige soorten flora en fauna

In het kader van de werkzaamheden die worden uitgevoerd ten behoeve van project GOL, worden op meerdere locaties beschermde diersoorten verstoord of wordt hun functioneel leefgebied aangetast of vernield. Alle voorgenomen werkzaamheden zijn in onderliggende onderzoeken en toetsingen beoordeeld op mogelijke ecologische raakvlakken en het effect van de werkzaamheden. Voor nadere details omtrent deze onderzoeken wordt verwezen naar de documenten behorende bij de Vergunningsaanvraag Flora- en fauna-activiteit.

Ten aanzien van de te verwachten soorten gaat het hierbij om algemeen voorkomende broedvogels waarvan het nest alleen gedurende het broedseizoen is beschermd. Voor soorten die zijn opgenomen op Bijlage VIIc bij art 4.31 van de Omgevingsregeling (Or) geldt dat schadelijke handelingen (conform art. 11.54, lid 1, onder b Bal; het beschadigen of vernielen vaste voortplantings- of rustplaatsen) zijn vrijgesteld. Een vergunning flora- en fauna-activiteit is hiervoor niet aan de orde, echter geldt te allen tijde de algemene zorgplicht (artikel 1.6 en 1.7 Ow).

Tevens geldt de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Bal) voor:

- 1) soorten genoemd op Bijlage 1 van de VRL (inclusief geregeld voorkomende trekvogels zoals opgenomen onder artikel 4.2 VRL);
- 2) dier- en plantsoorten genoemd in bijlage II, IV en V HBR; en
- 3) soorten genoemde op Bijlage IX (nationaal beschermde soorten) of Rode lijsten (artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3° Ow).

Voor het projectgebied GOL geldt dat er 'algemene' soort(groepen) zijn die over het gehele traject aangetroffen kunnen worden en een raakvlak hebben met de werkzaamheden. Deze zijn opgenomen in tabel 1. Op basis van de uitgevoerde ecologische onderzoeken en effectenanalyse zijn de soorten onder 1 en 2 bekend en zijn op de onderstaande kaartbladen per wegvak nader uitgewerkt op voorkomen binnen de projectgrenzen.

3 Maatregelen per activiteit

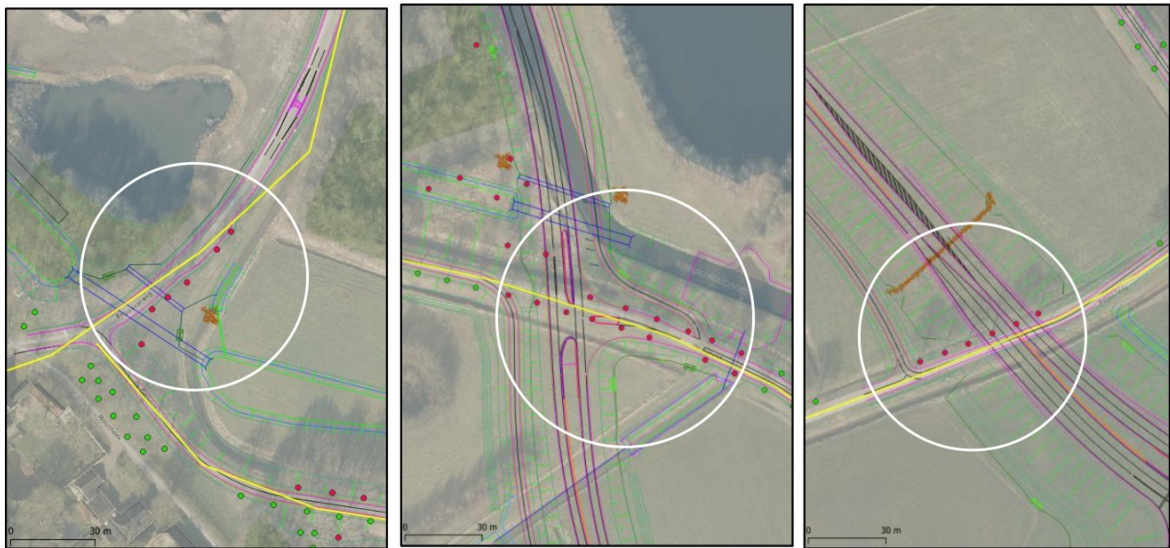
3.1 Kapwerkzaamheden

3.1.1 Omgang met essentiële vliegroutes vleermuizen

Bouwfase

Voor de essentiële vliegrouteverbindingen ter plaatse van de Spoorlaan, de Gemeint en de Biessertweg gelden de volgende maatregelen:

- kappen van de vliegroutebomen (zie afbeelding 3.1) buiten de actieve periode die loopt van 1 april tot 1 november;
- na kap van de vliegroutebomen worden tijdens de bouwfase gedurende de actieve periode kunstmatige, uitgezonderd t.p.v. de locatie Spoorlaan, kunstmatige voorzieningen aangebracht (zie paragraaf 3.3.2).

Afbeelding 3.1 Locatie essentiële vliegroute (gele lijn) t.p.v. de Gemeint West (links), de Gemeint Oost (midden) en de Biessertweg (rechts) met locatie mitigerende maatregelen (witte cirkel, zie paragraaf 3.3.2) te kappen (rood) en te behouden (groen) bomen.

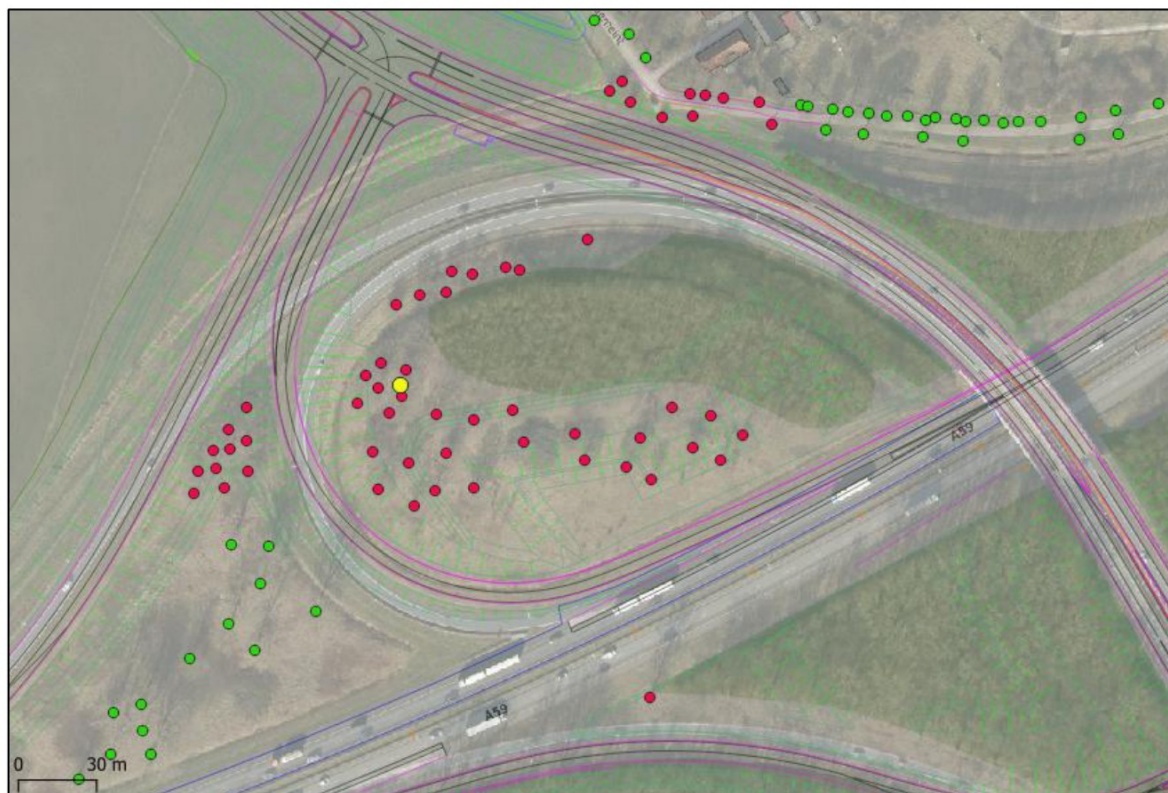

Afbeelding 3.2 Locatie essentiële vliegroute (gele lijn) langs de Spoorlaan te Drunen met te kappen (rood) en te behouden (groen) bomen.

3.1.2 Kappen nestboom rustplaats buizerd Afrit 45 Ring-West

Om te voorkomen dat een (broedende) buizerd tijdens de werkzaamheden worden verstoord, verwond of gedood, wordt:

- de nestboom in de periode 1 september t/m januari gekapt of het nest verwijderd / ongeschikt gemaakt;
- ongeschikt maken gebeurt door het nest zodanig af te dekken dat een buizerd niet tot nestelen kan komen;
- voorafgaand aan de kap door een ecooloog een controle uitgevoerd op aanwezigheid van een broedgeval waarna bij afwezigheid hiervan een vrijgave van de te kappen boom of boomopstand wordt gegeven.

Afbeelding 3.3 Globale locatie buizerdnest (gele stip) t.p.v. afrit 45 Ring-West met te kappen (rood) en te behouden (groen) bomen.

3.1.3 Omgang functioneel leefgebied poelkikker en Alpenwatersalamander De Gemeint

Om doden en/of verwonden van individuen te voorkomen wordt:

- de kap van de bomen in het bosje ten noorden van de Gemeint in Vlijmen uitgevoerd buiten de periode 15 oktober-15 april, de overwinteringsperiode van de poelkikker. Takken en stobben worden voor aanvang van de overwinteringsperiode verwijderd.

Afbeelding 3.4 Te dempen sloten (circa 900m, rode stippellijn) langs De Gemeint waar Poelkikker en Alpenwatersalamander aanwezig zijn met aangrenzend de bosopstand waar zich overwinterhabitat bevindt en kapwerkzaamheden plaatsvinden (rood gearceerd).

3.1.4 Algemene soorten broedvogels en Soorten Bijlage 1 van de VRL

Om doden en/of verwonden van individuen te voorkomen wordt:

- kapwerkzaamheden uitvoeren in de periode 1 augustus-15 maart, buiten de kwetsbare periode (broedperiode) uit te voeren;
- uiterlijk 2 weken voor het uitvoeren van de kapwerkzaamheden door de ecooloog een schouw uitgevoerd van de te kapvakken om raakvlakken met algemene soorten broedvogels in beeld te brengen;
- bij afwezigheid wordt de boom vrijgegeven, bij aanwezigheid van een actief nest wordt de nestboom met een door de ecooloog nader te bepalen bufferzone ontzien tot het moment dat het nest is uitgevloegen waarna de boom alsnog wordt vrijgegeven.

3.1.5 Soorten Bijlage VIIc: algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën en Rode lijst-soorten

In het kader van de algemene en specifieke zorgplicht wordt bij kapwerkzaamheden het doden en/of verwonden van individuen voorkomen door (aanvullende op bovenstaande paragraaf):

- indien de kapwerkzaamheden plaatsvinden in de winterperiode, vooruitlopend dichte dekkingbiedende vegetatie door of op aanwijzen van de ecooloog te controleren op eventueel overwinterende egels, indien aanwezig worden deze ontzien of zorgvuldig verplaatst naar een geschikte locatie buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden;
- verblijfplaatsen (burchten) van konijn te ontzien of deze handmatig of met klein materieel uit te graven zodat individuen veilig kunnen vluchten;
- werkzaamheden in één richting en in een langzame gang (stapvoets) uit te voeren.

3.2 Dempwerkzaamheden

3.2.1 Omgang leefgebied Alpenwatersalamander 'Van Mossel'

Om doden en verwonden van Alpenwatersalamander bij het dempen van de watergangen in het buitengebied t.p.v. 'Van Mossel' te voorkomen wordt:

- Werkzaamheden aan de watergangen vindt plaats in de winterperiode;
- Bij het aanleggen van de duikers wordt met een kraanbak de sliblaag langzaam één kant op geschoven, richting het te handhaven deel van de watergang. Vervolgens worden de duikerelementen op de 'opgeschoonde' slootbodem gelegd en aangevuld.

Afbeelding 3.5 Te dempen (rood gearceerd) watergangen voor de Alpenwatersalamander in het buitengebied t.p.v. 'Van Mossel' te Waalwijk, westzijde plangebied GOL.

3.3 Maai- en snoeiwerkzaamheden (i.h.k.v. instandhouding / B&O)

Maaiwerkzaamheden vinden plaatsen maximaal 2x per jaar (medio eind mei/juni en augustus/september). Bij deze werkzaamheden kunnen raakvlakken zijn met strikt beschermde soorten:

- Das
- Algemene soorten broedvogels en Soorten Bijlage 1 van de VRL
- Soorten Bijlage VIIC: algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën en Rode lijst-soorten

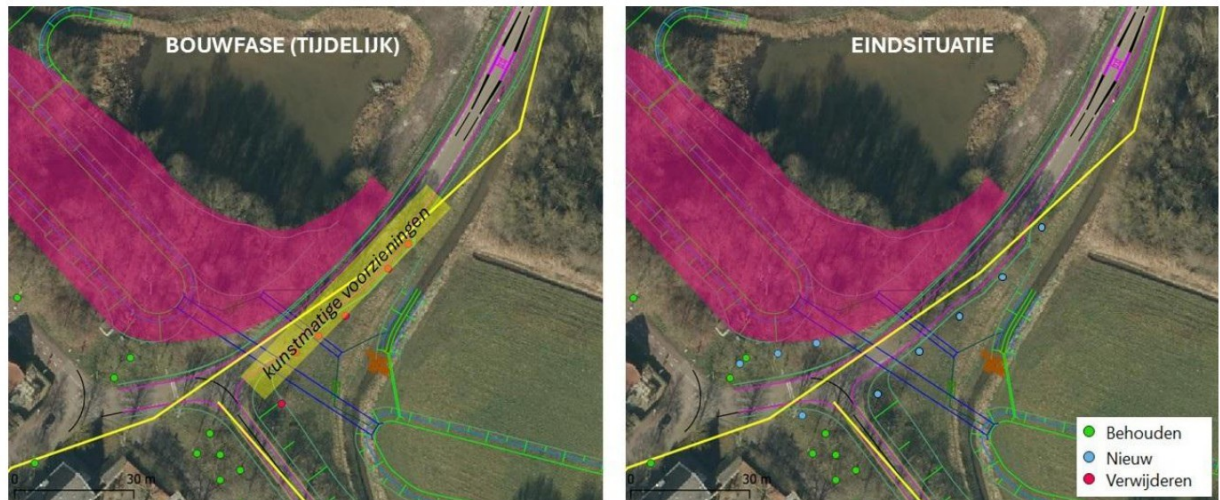
Voorafgaand aan de maairondes worden de te maaien locaties en planning afgestemd met de ecooloog om eventuele conflicten met strikt beschermde soorten te voorkomen. Indien nodig wordt door de ecooloog een schouw+vrijgave uitgevoerd. Naleving en borging vindt plaats in het B&O-plan.

3.4 Bouwwerkzaamheden

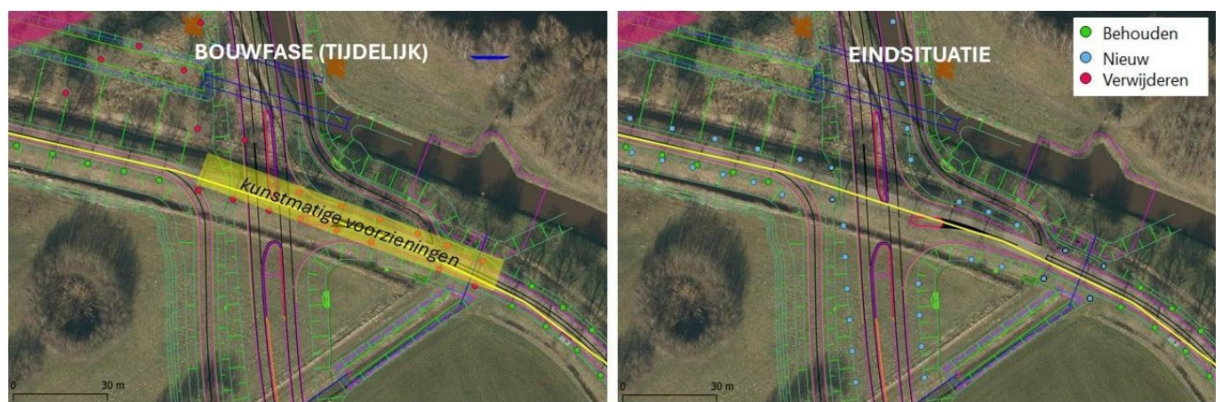
3.4.1 Voorkomen verstoring essentiële vliegroutes

Voor de essentiële vliegrouteverbindingen ter plaatse van de Spoorlaan, de Gemeint en de Biessertweg gelden voor de bouwphase de volgende maatregelen:

- gedurende de actieve periode worden kunstmatige verplaatsbare voorzieningen (object van buizenframe met stuifdoek of gaas met een maaswijdte van maximaal 1,5cm) met een totale hoogte minimaal 3,5m, minimaal 2m diameter en een 'kroonafstand' van max. 5-7m;
- het ontwerp en toepassing van de voorzieningen wordt bepaald in overleg met de ecooloog en vastgelegd in het ecologisch logboek;
- uitstraling van werkverlichting richting de bomenrij in de actieve periode van 1 april tot 1 november voorkomen (gerichte verlichting of aangepaste armaturen), de ecooloog controleert deze maatregelen periodiek op naleving en functionaliteit.

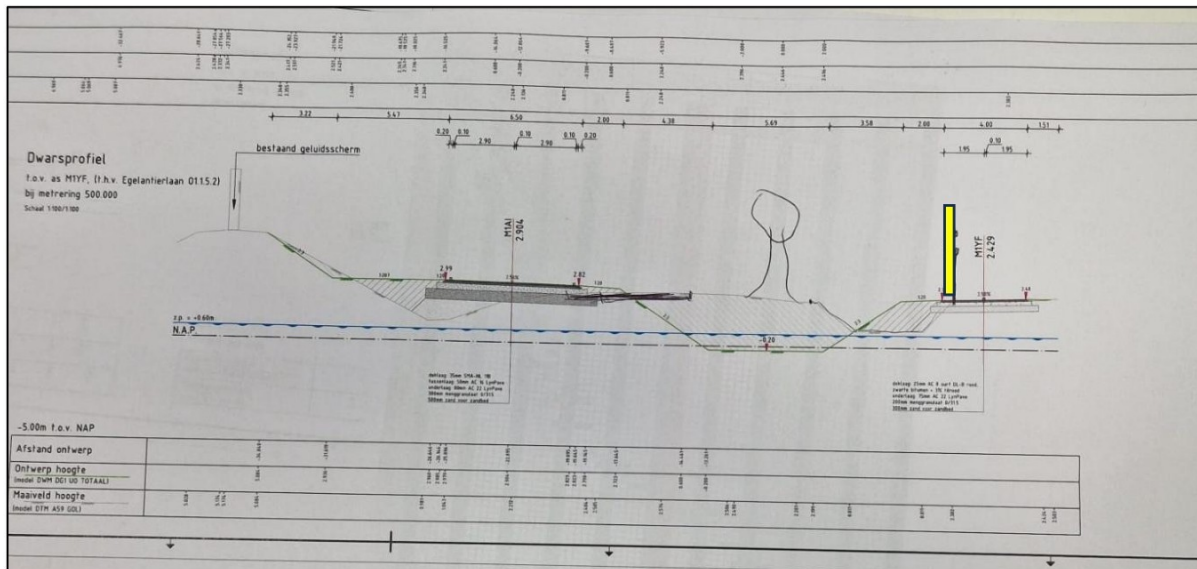
Afbeelding 3.6 Bouwfase en eindsituatie t.a.v de vliegroute de Gemeint West.

Afbeelding 3.7 Bouwfase en eindsituatie t.a.v de vliegroute de Gemeint Oost.

Afbeelding 3.8 Bouwfase en eindsituatie t.a.v. van de vliegroute Biessertweg.

Afbeelding 3.9 Oplossingsschets met kunstmatige voorziening tussen nieuw fietspad en watergang.

Afbeelding 3.10 Locaties kunstmatige vleermuisvoorzieningen trajectdeel 1 en 3 Spoorlaan.

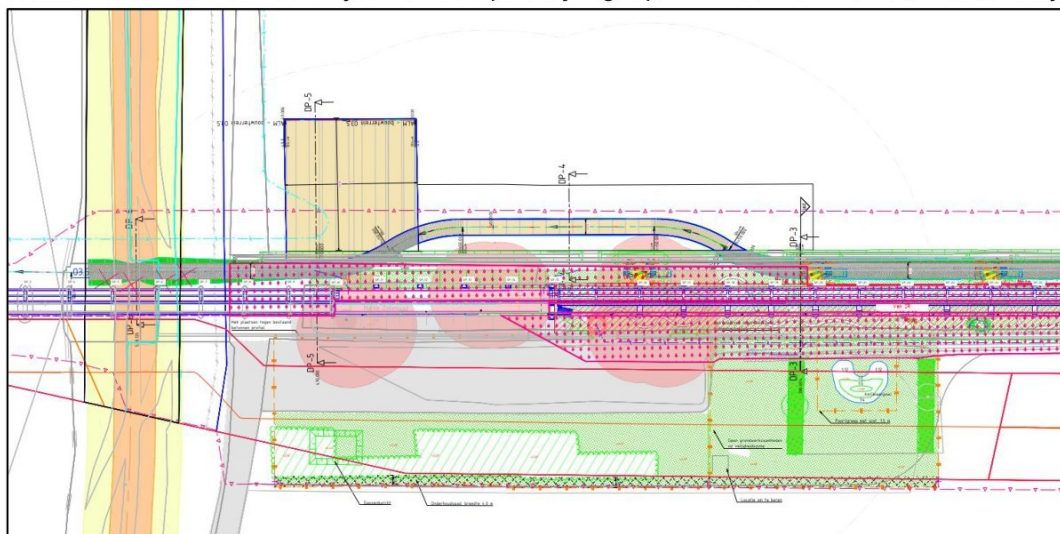

Afbeelding 3.11 Voorbeeld kunstmatige vleermuisvoorziening (globale dimensionering: minimale doorsnede van 2 meter, minimale hoogte 3,5 meter)

3.4.2 Voorkomen verstoring functioneel leefgebied das Spoordijk

De volgende maatregelen zijn, tenzij onderstaand anders benoemd, binnen 200 meter rondom een actieve pijp aan de orde om significante verstoring van vaste rust- en voortplantingsplaatsen ter plaatse van de Spoordijk te voorkomen:

- de ecooloog bepaald of en in welke mate werkzaamheden kunnen leiden tot het mogelijk (permanent) verlaten van een burcht;
- de ecooloog bepaald of (aanvullende) fysieke maatregelen (schermen of soortgelijk) nodig zijn om significante verstoring te beperken;
- gedurende de periode 1 december tot en met 30 juni worden geen werkzaamheden met zwaar materieel (te beoordelen door de ecooloog) binnen 20 meter van de buitenste pijpen van de aanwezige burcht uitgevoerd;
- de bouwroute aan de noordzijde van de Spoordijk ligt op minimaal 20m van de meest nabijgelegen pijp;

Afbeelding 3.12 Bouwroute aan de noordzijde van de Spoordijk buiten de 20m contour (rode cirkels) rondom de meest nabijgelegen burchtlocaties.

- gedurende de periode juli tot en met november mogen niet (permanent) verstorende werkzaamheden (te beoordelen door de ecooloog) binnen 20 meter van de dichtstbijzijnde ingang van de burcht plaatsvinden;
- werkzaamheden die in de directe omgeving van een burcht plaatsvinden dienen zo kort mogelijk te duren en uitvoeren met zo weinig mogelijk geluid en trillingen;
- obstakels op looproutes of voor ingangen van burchten worden voorkomen;
- (Tijdelijk) te behouden burchten, pijpen en essentiële wissels vallen buiten de invloedssfeer van (werk-)verlichting en specifieke locaties worden in overleg met de ecooloog afgezet met lint of hekwerk om (onbevoegde) betreding en aantasting van burchtlocaties te voorkomen;
- De huidige wissels en het essentieel leefgebied van de das dienen zo weinig mogelijk te worden betreden, waarbij de activiteiten alléén tussen zonsopgang en zonsondergang maar niet later dan 19:00 mogen plaatsvinden.
- Het verwijderen van bomen op de Spoordijk vindt gefaseerd in ruimte en tijd plaats. De beplanting die wordt verwijderd dient over een periode van enkele weken te verwijderd worden zodat er een bepaalde gewinning kan optreden. Dit als onderdeel van het 'ontmoedigingstraject' (zie paragraaf 3.5.1).

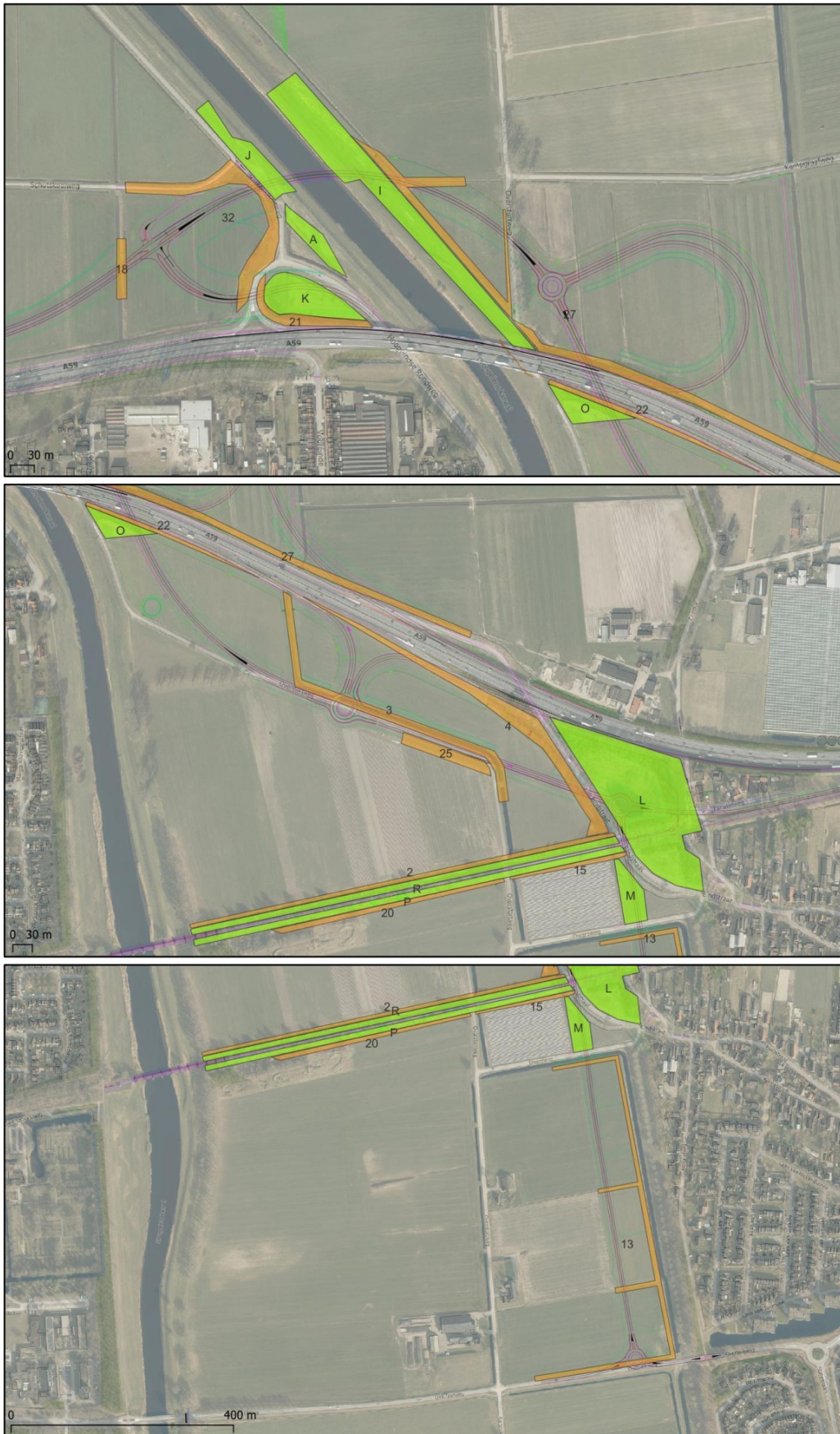
3.4.3 Voorkomen verstoring functioneel kleine marterachtigen

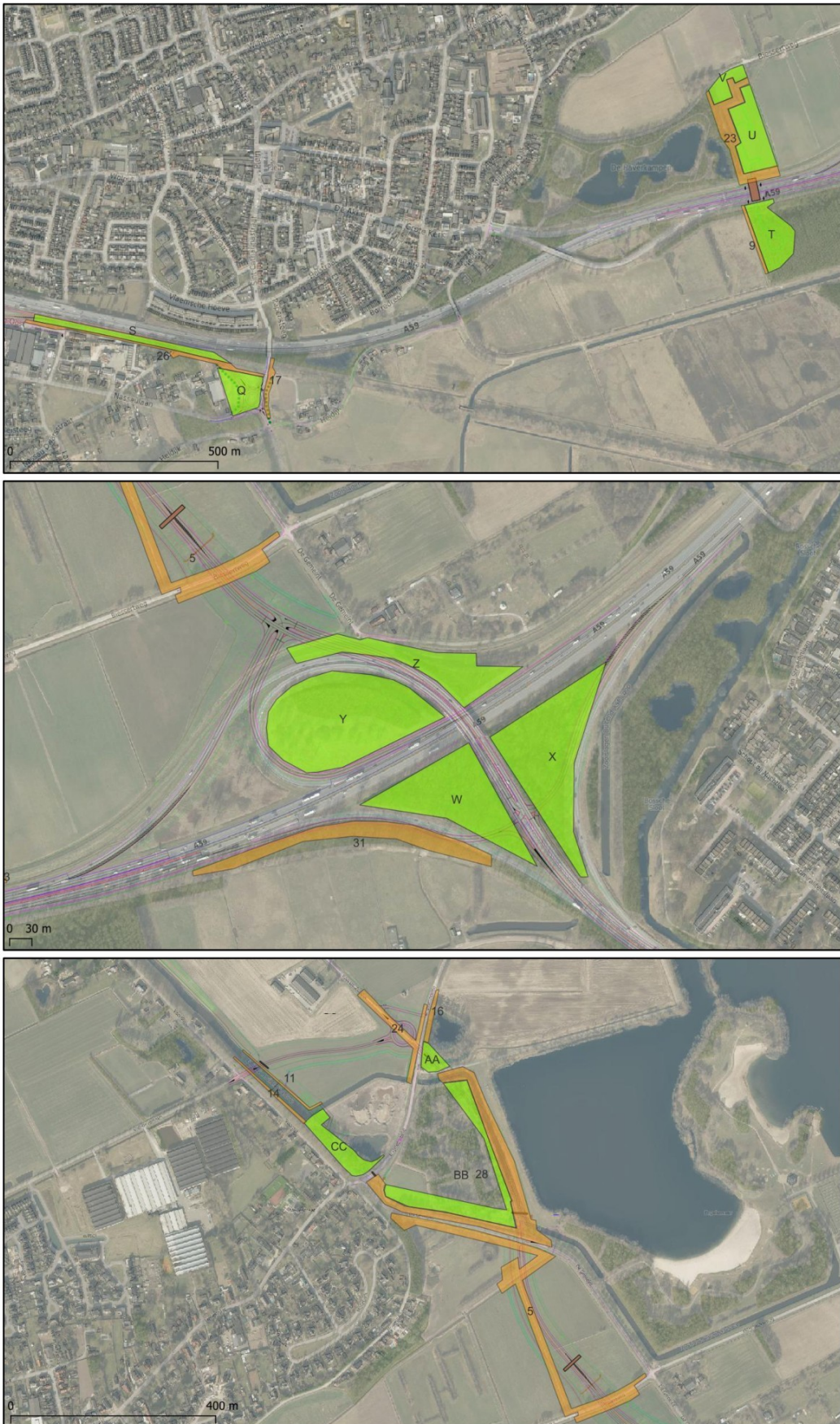
De volgende maatregelen worden binnen het potentieel leefgebied wezel, hermelijn en/of bunzing genomen om doden en verwonden te voorkomen:

- leefgebied in de periode 1 september t/m eind februari (buiten de gevoelige periode) ongeschikt maken door maaien en verwijderen en potentiële verblijfplaatsen (takken- en steenhopen, stobben ed.) en vervolgens ongeschikt houden;
- maai- en kapwerkzaamheden binnen leefgebied langzaam in één gang en richting bestaand leefgebied uitvoeren;
- bij grondverzet minimaal 3 weken voorafgaand hoge vegetatie in één richting kortmaaien tot max. 10cm boven maaiveld.

In onderstaande afbeeldingen zijn de raakvlaklocaties van potentieel functioneel leefgebied van kleine marters met het ruimtebeslag van de werkzaamheden weergegeven.

Afbeelding 3.13 Locatie potentieel leefgebied kleine marterachtigen i.r.t. projectgebied GOL (bruin: landschapselementen; groen leef- en foerageergebied)

3.5 Specifieke mitigatie soorten

3.5.1 Ontmoedigen dassen Spoordijk

Om de aanwezige dassen zorgvuldig richting de nieuwe kunstburcht te krijgen is onderstaand protocol uitgewerkt. Deze werkwijze is opgesteld door dassenspecialist bij Das&Advies:

1. Wanneer uit monitoringsgegevens (cameratoezicht, sporenonderzoek en/of dunne stokjes in de pijpen) voorafgaand of vanaf 1 juni blijkt, dat de incidenteel belopen dassenpijp of (bij)burcht 4 weken lang (nog steeds) onbelopen is, kunnen de ontmoedigende maatregelen (verkort) plaatsvinden, respectievelijk direct of vanaf 1 september (einde kwetsbare periode bij aanwezigheid van jongen).

Afbeelding 3.14 Plaatsen stokjes in een pijp van een te saneren dassenburcht.

- In dat geval kan de burcht/pijpen meteen afgesloten worden met een one-way klep.

Afbeelding 3.15 Detail rasterframe van ca. 150x150cm met one-way klep van minimaal 30x30cm.

2. Wanneer de burcht in die periode toch (weer) belopen blijkt, wordt deze burcht gedurende een periode van 6 weken en gemonitord (camera, sporen en dunne takjes) en ontmoedigd:
 - In de periode 1 juli tot 1 december, buiten de kwetsbare periode van de das, wordt:
 - begroeiing op de burchtlocatie verwijderd, indien mogelijk gefaseerd, waarbij eerst een aantal meters rond alle pijpen blijft staan.

Afbeelding 3.16 Voorbeeld ontmoedigen te saneren dassenburcht door verwijderen begroeiing.

- iedere pijp op het maaiveld afgedekt met een aantal m2 dassengaas, waarbij de burchtopening (opening ca 30x40 cm) vrij blijft.

Afbeelding 3.17 Aanbrengen dassengas en terugslagklep op een te saneren dassenburcht.

- deze maatregelen vinden plaats met een tussentijd van minimaal 2 weken, mede afhankelijk van de monitoringsresultaten.
- wanneer de das vanaf de eerste ontmoedigings-maatregelen minimaal 3 weken de pijp(en) **niet heeft belopen** (2 weken begroeiing verwijderd, 1 week dassengas), kunnen/kan deze definitief worden afgesloten met een one-way poortje en/of meteen worden afgegraven.
- Wanneer uit de monitoringsgegevens blijkt, dat de das in de ontmoedigingsperiode **nog wel gebruik heeft gemaakt** van de pijpen:
 - kan de oppervlakte van het dassengas rond de pijpen worden vergroot.
 - wanneer de das daarna 1 week lang **geen gebruik** meer heeft gemaakt van de pijp(en), dan kunnen/kan deze definitief worden afgesloten met een one-way poortje. De kans dat er nog een das aanwezig zou zijn, is minimaal maar niet geheel uit te sluiten. Belangrijkste is dat er geen das meer naar binnen kan.
 - Minimaal 1 week later kunnen/kan de pijp(en) worden afgegraven.
 - Wanneer een das twee weken nadat het dassengas is aangebracht **nog steeds gebruik maakt van de pijpen** (zeer onwaarschijnlijk), kan de oppervlakte van het gas worden vergroot, maar heeft langer wachten weinig zin (afweging door ervaren ecooloog)
 - De pijpen worden dan afgesloten met one-way poortjes en de burcht moet zo snel mogelijk, uiterlijk binnen maximaal 1 week **gecontroleerd** worden afgegraven, om een mogelijk achtergebleven das (mogelijk in shock) te kunnen redden.
- Alle te verwijderen pijpen en burchten worden onder ecologische begeleiding gecontroleerd afgegraven. Hierbij zal met klein materieel en deels handmatig, de burcht volledig worden afgegraven door alle aanwezige pijpen te volgen en deze uit te graven. Een ecooloog controleert steeds het resterend gedeelte van het gangenstelsel met een endoscoop, na elke graafactiviteit met een graafmachine.
- Wanneer bij het afgraven toch nog een das wordt aangetroffen, wordt deze op advies van een ervaren deskundige:
 - meteen met de hulp van een ervaren (Wildlife) dierenarts onder narcose uit de burcht gehaald
 - of krijgt de das één nacht de tijd om op eigen gelegenheid alsnog te vertrekken
- Na vrijgave van de ecooloog kunnen vervolgwerkzaamheden ter plaatse plaatsvinden.
- Das&Advies en Natuurhulpcentrum Opglabbeek (gespecialiseerd in opvang en medisch hulp van wilde dieren) en/of een ervaren dierenarts staan op stand-by tijdens de ontmanteling van een burcht. De betreffende dierenarts kan binnen twee uur nadat een oproep is gedaan, op locatie aanwezig zijn.

3.5.2 Verwijderen dassenpijpen

3.5.2.1 Oude niet- of sporadisch belopen pijpen

Ter plaatse van de Spoordijk zijn op verschillende locaties oude dassenpijpen aanwezig. Voor dergelijke pijpen kunnen niet limitatief de volgende uiterlijke kenmerken worden gedefinieerd:

- vervallen;
- ingezakt;
- vol met blad;
- opening niet aanwezig of kleiner dan 10 cm doorsnede of;
- einde zichtbaar (<1m).

Om het risico op permanente (her)vestiging op oude dassenpijpen te minimaliseren worden maximaal vier oude dassenpijpen jaarrond verwijderd. Hierbij gelden de volgende voorwaarden en uitgangspunten:

- pijpen mogen alleen verwijderd in het kader van project GOL
- het gaat om één of slechts enkele pijpen binnen een territorium, waarvoor een (natuurlijk) alternatief beschikbaar is in de omgeving (omgevingscheck);
- het betreft oude (niet- of sporadisch belopen) pijpen;
- er is geen sprake van een kraamfunctie;
- het betreft geen complete inactieve burchten
- het verwijderen gaat niet ten koste van de functionaliteit van in de omgeving gelegen, te behouden dassenholen- dan wel burchten;
- de ecooloog zorgt voor een onderbouwing en melding van de vondsten en werkzaamheden bij het bevoegd gezag.

3.5.2.2 Verse pijpen

De volgende voorbereiding en voorzorgsmaatregelen zijn noodzakelijk om in het kader van project GOL jaarrond verse graafactiviteiten van das te verwijderen:

- wildcamera-onderzoek in combinatie met het plaatsen van 'stokjes' in de ingang van de pijp, wordt uitgevoerd met een duur van minimaal twee weken waarbij is aangetoond dat er geen sprake is van pijpen met regelmatig gebruik van de das (of sprake is van een kraamburcht).
- Wanneer een dassenpijp na minimaal twee weken wildcamera-onderzoek niet belopen blijkt, wordt een dassenpoortje of klep op de ingang van de pijp aangebracht, zodat eventueel aanwezige dassen het hol kunnen verlaten, maar niet kunnen terugkeren.
- Aansluitend moet er minimaal vijf dagen - niet in een vorstperiode, met s 'nachts en overdag temperaturen onder 0 ° C - gewacht totdat een eventueel aanwezige das de pijp heeft verlaten. De periode van vijf dagen kan verkort worden als uit sporen + wildcamera-onderzoek of sporenonderzoek blijkt dat de das(sen) de pijp al eerder verlaten heeft.
- aansluitend worden de hollen met een minikraan of handmatig afgegraven en eventueel aangevuld en verdicht en wordt de locatie indien ecologisch noodzakelijk voorzien van dassengaas om hervestiging te voorkomen.
- alternatief voor het plaatsen van een dassenpoortje is het handmatig ongeschikt maken van pijpen:
 - de ingang van de pijp wordt voor driekwart dichtgemaakt met een schop. De grond wordt niet aangestampt of verdicht en via de bovenkant kan nog lucht de pijp inkomen.
 - de pijp wordt vervolgens om de dag geïnspecteerd op graafsporen en dassensporen. Indien de ingang van de pijp weer open is gegraven, wordt het voor driekwart dichtmaken van de ingang van de pijp herhaald.
 - het voor driekwart dicht gooien met grond wordt net zo vaak herhaald tot de das uit eigen beweging is vertrokken. Pas als de voor driekwart dichtgegooide ingang 14 dagen achtereen niet meer is open gegraven, worden de pijp met een minikraan afgegraven, eventueel aangevuld en verdicht en wordt de locatie indien ecologisch noodzakelijk voorzien van dassengaas om hervestiging te voorkomen. Hiervoor wordt ca 1 a 2 meter rond de bestaande opening gaas aangebracht dit stevig verankerd met de ondergrond met omgebogen U-vormige betonijzerstaven (30/50 cm lang).

3.5.3 Omgang met steenmarter

De maatregelen die worden genomen om doden en verwonden van steenmarter te voorkomen liften mee op die van de kleine marterachtigen en dassen. Hierbij ligt de focus op de uitvoering binnen de minst kwetsbare periode, zorgvuldige uitvoering van kap- en grondwerkzaamheden en ecologische begeleiding bij ontmantelingen van grondhollen.

Daarnaast zal het compensatiegebied voor de das in de Baardwijkse Overlaat gaan fungeren als nieuw leefgebied, enerzijds door de aanwezigheid van een omvangrijk kunstburcht als verblijfplaats maar ook het natuurlijk ingericht perceel wat aanvullend dienstdoet als foerageergebied.

3.5.4 Wegvangen poelkikker en Alpenwatersalamander

3.5.4.1 De Gemeint

Om doden en verwonden van poelkikker en Alpenwatersalamander ter plaatse van De Gemeint te voorkomen:

- worden werkzaamheden aan de sloten met poelkikker uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode van de poelkikker (15 maart – 15 september);
- wanneer wordt afgeweken van de genoemde kwetsbare winterperiodes dient dit in het logboek te worden onderbouwd en dient te zijn gebaseerd op het klimatologische verloop van het jaar, de weersomstandigheden en de ecologie van de soort. Er mag maximaal 2 weken worden afgeweken van de genoemde data.
- als werken buiten de voortplantingsperiode niet mogelijk is worden de sloten voorafgaand aan de voortplantingsperiode afgeschermd met amfibieën schermen (HDPE, 50cm hoog, 10 cm ingegraven) zodanig dat amfibieën geen landhabitat binnen het plangebied kunnen betrekken;
- voorafgaand aan de start van de werkzaamheden zullen aanwezige dieren worden weggevangen uit het werkgebied. Dit gebeurt in de periode vanaf maart tot en met begin mei wanneer de dieren op weg naar het voortplantingswater gaan. Het vangen wordt gedaan door het water aan de bosrand uit te rasteren en ronde vangemmers van ca. 50cm om de ca. 20m aan de landzijde van het raster in te graven. Minimaal tweemaal daags worden de vangemmers gecontroleerd en de gevangen dieren worden verplaatst naar geschikt water in de directe omgeving, buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden. De emmers worden voorzien van gaatjes t.b.v. afwatering en een laag grond en stokjes om respectievelijk dekking te creëren en ontsnapmogelijkheden voor kleine zoogdieren;
- ná het wegvangen en voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden dienen de sloten te worden leeggepompt met een amfibievriendelijke pomp. Het overgebleven slib dient te worden nagezocht op achtergebleven individuen. Deze individuen worden, conform de overige maatregelen, verplaatst naar geschikt leefgebied;
- Aanvullend kunnen de poelkikkers, larven en eiklommen van uit het water weggevangen worden. Het vangen wordt afgerond wanneer op basis van het vangstverloop in tijd, het aannemelijk is dat het grootste deel van de aanwezige dieren is weggevangen.

Afbeelding 3.18 HDPE amfibieënscherm (gele lijn) en vangemmers (blauwe stippen) ter plaatse van de te dempen watergangen (ronde stippelij) langs de Gemeint.

3.5.4.2 Van Mossel

Voor de aanwezige Alpenwatersalamander gelden de maatregelen zoals opgenomen onder paragraaf 3.2.1.

3.6 Algemene maatregelen

3.6.1 'Zorgplicht maatregelen'

Om bij **graafwerkzaamheden** op nog niet geconditioneerde locaties volledige zekerheid in te bouwen ten aanzien van de omgang met algemene en strikt beschermde soorten flora en fauna wordt:

- uiterlijk 2 weken voor het uitvoeren van de graafwerkzaamheden door de ecooloog een schouw uitgevoerd van de graaflocaties om raakvlakken met soorten in beeld te brengen;
- bij afwezigheid van een raakvlak wordt de werklocatie in het veld vrijgegeven, bij aanwezigheid van een raakvlak wordt in overleg met de ecooloog bepaald of aanvullend op onderhavig EWP maatregelen noodzakelijk zijn om invulling te geven aan de zorgplicht;
- bovenstaande 'toetsmomenten' en handelingen worden vastgelegd in het ecologisch logboek zodat naleving van onderhavig EWP is geborgd.
- Bij het **verwijderen en verplaatsen van stobben en of takkenrillen** geldt dat dit buiten de broedperiode plaatsvindt en onder begeleiding van een ecooloog. In de winterperiode dient hierbij rekening te worden gehouden met eventueel ter plaatse overwinterende egels.

3.6.2 Voorkomen vestiging pionierssoorten

Bij omvangrijke bouwprojecten waar door de werkzaamheden tijdelijk pioniershabitat wordt gecreëerd ontstaat de kans op vestiging van zogenaamd pionierssoorten. Deze soorten zijn puur afhankelijk van pioniershabitat met name voor de voortplanting of tijdelijke vestiging.

Oeverwaluw

In de (broed)periode van 15 april tot 1 oktober kunnen kolonies (tientallen dieren) zich binnen met name gronddepots en afgravingen vestigen. Dieren maken gaten (circa 5 cm) in steile (zand)taluds (doorgaans vanaf 0,5-1m hoog), veelal op het noorden, oosten of noordoosten, om in te broeden. Een kolonie kan zich al binnen enkele dagen vestigen.

Om de kans op vestiging van oeverwaluw te minimaliseren dient:

- te worden voorkomen dat er in de periode 15 april – 1 oktober steile wanden (> 0,5-1 meter hoog) ontstaan;
- alert te zijn op de aanwezigheid van veel 'zwermende' vogels bij steile wanden;
- graaf wanden zoveel mogelijk schuin af (<45 graden), zeker voor een (lang) weekend of de bouwvak;
- voorlichting aan medewerkers om vestiging van oeverwaluw te voorkomen.

Werkinstructie ecologie

Hoe voorkom je nesten van oeverwaluw?

Oeverwaluwen zijn echte pioniersoorten die graag gebruik maken van tijdelijke bouwlocaties om te broeden.

Deze instructie helpt jou wat je moet doen om tijdens het werk broedende oeverwaluwen te voorkomen/

Wanneer en Waar?

- In de (broed)periode 15 april tot 1 oktober
- Zwaluwen maakt nestgangen met gaten van circa 5 cm, om in te broeden
- Een kolonie (tientallen dieren) kan zich al binnen enkele dagen vestigen
- Steile (zand)taluds (al bij <1m hoog!)
- Gronddepot, afgraving, cunet, K&L sleuf, watergang

Hoe te voorkomen?

- Voorkom steile wanden van 15 april tot 1 oktober
- Graaf deze zoveel mogelijk schuin af, zeker voor een (lang) weekend of de bouwvak
- Wees alert op de aanwezigheid van veel 'zwermende' vogels bij steile wanden

Altijd MELDEN! —> Uitvoerder —> Ecoloog

Oeverwaluwen aanwezig?

Nestlocatie afzetten en direct melden bij:

Ecoloog

Jeroen Mos 06-12 77 77 78

Afbeelding 3.19 Werkinstructie Ecologie GOL 'Hoe voorkom je nesten van oeverwaluw?'.

3.7 Compensatie

3.7.1 Nieuw leefgebied buizerd

Om het verlies van het functioneel leefgebied ter plaats van knooppunt t.h.v. afrit 45 Ring-West te compenseren zal direct ten noorden van de nestlocatie, langs De Gemeint, minimaal 2ha halfopen landschap en bosopstand worden gerealiseerd. Dit zal op termijn functioneel leefgebied omvatten voor de buizerd om te verblijven en al eerder om te foerageren. Inrichting en beheer zal worden opgenomen in een groen-/beheerplan.

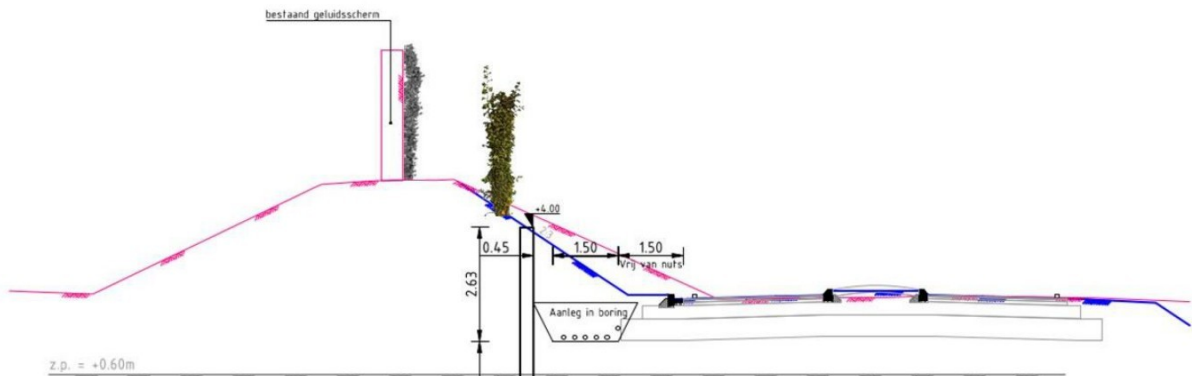
Afbeelding 3.20 Zoekgebied compensatie buizerd.

3.7.2 Borgen functionaliteit essentiële vliegroutes vleermuizen

Om de functionaliteit van de essentiële vliegroutes binnen het plangebied duurzaam te garanderen wordt:

- nieuwe OV in overleg met de ecooloog afgestemd op de locaties van de vliegroutes (bv. aangepaste armaturen, lichtregime of kleur);
- in het ontwerp de verbinding langs de Gemeint en de Biessertweg geborgd door bij oplevering de aangrenzende bermen te voorzien van boomstructuren (hoogte minimaal 3,5m en kroonafstand van max. 8-10m);
- daar waar de vliegroutes worden doorkruist door wegen ter hoogte van De Gemeint, dient in de nieuwe situatie voor de gewone dwergvleermuis een hop-over te worden gerealiseerd. Deze hop-over dient te voldoen aan de eisen uit het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BIJ12, 2024).
- de fietstunnel ter hoogte van de Biessertweg, die als geleiding voor de gewone dwergvleermuis zal functioneren, dient een minimale doorsnede van 5 bij 5 meter te hebben';
- in het Uitvoeringsontwerp UO 3.0 wordt de vliegroute langs de Spoorlaan in overleg met de ecooloog nader uitgewerkt door in de eindsituatie het talud van het huidige geluidscherm te voorzien van opgaande beplanting (afbeelding 3.21). Hierbij geldt dat:
 - t.a.v aanplant snelgroeiende struikvormers worden toegepast zoals meidoorn gewone vlier, Gelderse roos, hazelaar en wilg sp.;

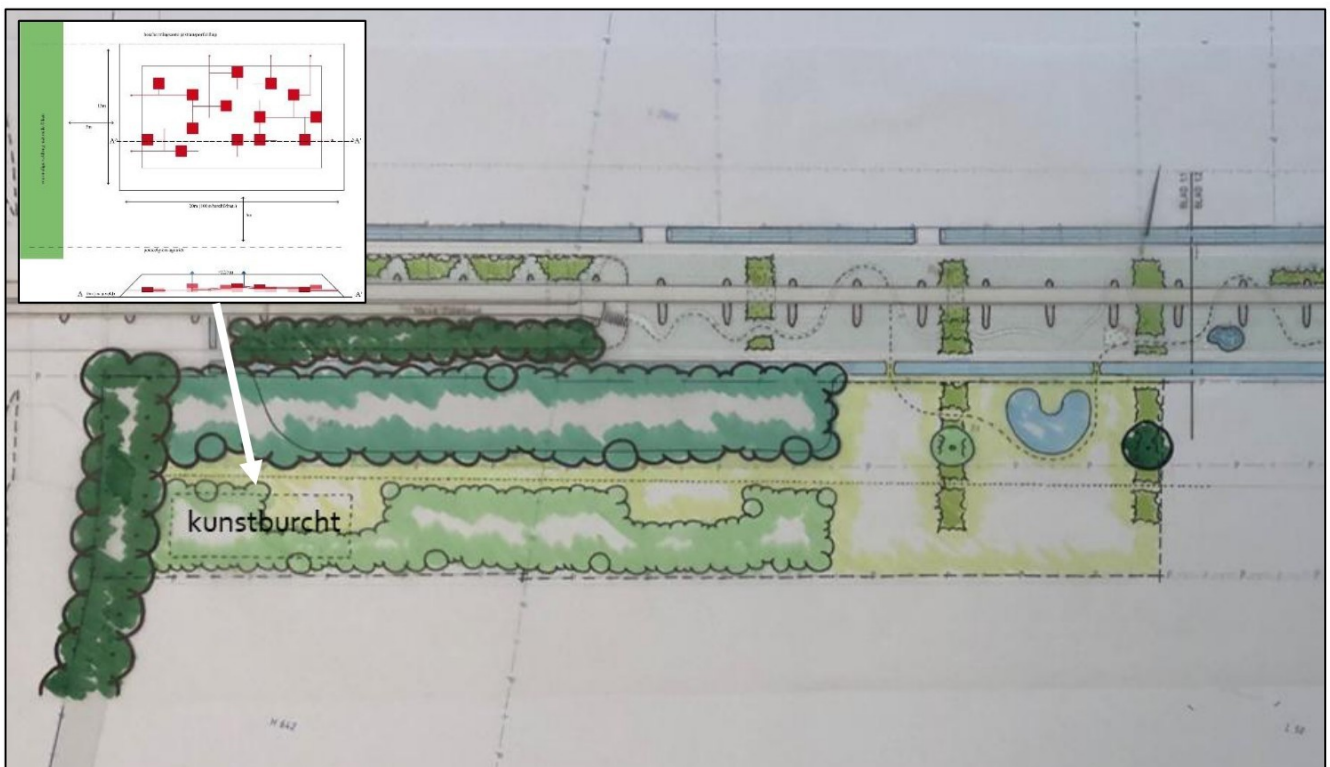
- de plantmaat van de struikvormers wordt afgestemd op een minimale hoogte van 3,50m inclusief taludhoogte;
- aanplant in natuurlijke plantgroepjes met een onderlinge afstand van maximaal 7 meter wordt aangebracht zodat in combinatie met het begroeide geluidsscherm een functionele geleiding wordt gerealiseerd.

Afbeelding 3.21 Concept ontwerp oplossing herstel vliegrouteverbinding Spoorlaan eindsituatie door middel van aanplant opgaande begroeiing op talud naast geluidsscherm.

3.7.3 Nieuwe burchtlocatie en leefgebied das

Om het tijdelijk verlies van de hoofdburcht op te vangen en in de eindsituatie het duurzaam voortbestaan van de relatief forse familiegroep te garanderen, is begin 2025 ten zuiden van de spoordijk, ter hoogte van het te behouden bosareaal, een kunstburcht en circa 0,9 ha nieuw dassenleefgebied aangelegd en ingericht. De vroegtijdige aanleg van de burcht draagt bij aan een goede natuurlijke ontwikkeling vergroot daarmee de kans op ingebruikname door das op het moment van start ontmoedigen.

Afbeelding 3.22 Inrichting dassenleefgebied Spoordijk met ligging en ontwerp van kunstburcht (Blaas, 2022), gerealiseerd begin 2025.

3.7.4 Landschapsmaatregelen kleine marterachtigen

Bij herplant zal de inrichting worden afgestemd op de habitatseisen die kleine marterachtigen stellen aan het landschap (geleiding, dekking, connectiviteit en voedselaanbod). Specifiek 'kleine marterlocaties' als de Baardwijkse overlaat, aanloop gebied O3.12 en de omgeving van de Gemeint zullen worden voorzien van landschapselementen (stobben (zie onderstaande afbeelding), takkenrillen, dichte vegetatie).

Afbeelding 3.23 Zoeklocaties voor toepassing van stobben uit het werk.

Nabij de Spoordijk dienen minimaal 2 marterhopen te worden gerealiseerd. Deze verblijfplaatsen dienen te worden gerealiseerd conform de uitgangspunten van het Kennisdocument Kleine Marterachtigen (Bij12, 2024), met uitzondering van de openingen. Deze dienen een diameter van 8 centimeter groot te hebben.

3.7.5 Leefgebied poelkikker en Alpenwatersalamander

Ter plaatse van De Gemeint en het gebied 'Van Mossel' worden nieuwe sloten gerealiseerd en binnen de projectbegrenzing zal de landschapsinrichting en beheer tevens worden afgestemd op o.a. poelkikker. De oevers hebben een helling van 1:2 tot 1:5 waarbij op het landdeel van de oever bij voorkeur op minimaal 1/3 deel vegetatie met kruidachtige en grasachtige soorten aanwezig is.

Op 4 locaties worden verbindingen aangelegd in de vorm van een kleine faunatunnel (Aco Pro klimaattunnel) en waterduikers van Ø1.250mm. Indicatieve locaties zijn weergegeven op onderstaande afbeelding.

Afbeelding 3.24 Indicatieve locaties verbindingen onderlangs de parallelweg in het buitengebied te Waalwijk voor en Alpenwatersalamander en kleine marterachtigen.

3.7.6 Faunavoorzieningen

Voor alle faunapassages geldt dat er geleidende voorzieningen (faunarasters) worden aangelegd die de dieren de mogelijkheid geeft om de verbinding te vinden. De invulling van het type en dimensionering van de geleidende voorziening (grosfildraster, kleinfildraster met of zonder HDPE flap) wordt per faunapassage bepaald aan de hand van de specifieke doelsoort (gros- of kleinwild, wel of geen amfibieën). De lengte wordt bepaald op de minimale afstand zoals deze in de Leidraad faunavoorzieningen is opgenomen en/of op basis van het biotoop dat aangrenzend aanwezig is (waar worden nog soorten verwacht). Daarnaast wordt bij het eind van het raster rekening gehouden met het fence-edge-effect. De plaatsing van eventuele terugkeervoorzieningen worden bepaald aan de hand van kansrijke locaties waar dieren op de weg kunnen komen, zoals kruisingen van infra en water. Bovenstaand wordt als onderdeel van het ontwerp opgenomen in een rastertekening.

4 Werkproces en communicatie

4.1 Meldingen en aanleveren informatie aan bevoegd gezag

Uiterlijk 2 werkdagen voor de start van de activiteiten (zijnde werkzaamheden die een raakvlak hebben met een in het Besluit genoemde soort en leefgebiedsfunctie), dient onder vermelding van het zaaknummer aan de ODBN via info@odbn.nl te worden toegezonden, het:

- meldingsformulier
- Ecologisch Werkprotocol (ter informatie)

Zodra alle handelingen en activiteiten zijn uitgevoerd die betrekking hebben op de beschermde soorten, dient de afronding van de werkzaamheden bij ons te worden gemeld door onder vermelding van het zaaknummer aan de ODBN via info@odbn.nl het toezenden van het:

- Ecologisch Logboek

4.2 In te zetten deskundigheid

Ten behoeve van de werkzaamheden in het kader van het GOL zijn door het projectteam van de disciplines omgevingsmanagement en conditionering ecologisch deskundigen aangesteld. Voor en tijdens de uitvoering adviseren en begeleiden deze t.a.v. plannings- en uitvoeringswerkzaamheden. De directie voerend ecooloog vervult een coördinerende, controlerende en uitvoerende rol ten aanzien van de planning en uitvoering van noodzakelijke (mitigerende) maatregelen. Ook vervult hij/zij een rol bij ecologische vondsten, bevindingen en calamiteiten. De in te zetten adviseur is aantoonbaar kundig op het gebied van de Nederlandse flora en fauna en de geldende natuurwetgeving. Hij/zij heeft een opleidingsniveau HBO/WO op het gebied van ecologie of soortgelijk en minimaal 5 jaar ervaring op het gebied van advisering bij ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. Daarnaast is ruime ervaring aanwezig met betrekking tot ecologische projectbegeleiding en coördinatie van infrastructurele projecten. De directie voerend ecooloog werkt samen met een senior ecooloog en stuurt een team aan van (veld)ecologen die een ondersteunende en uitvoerende rol vervullen op het gebied van projectmanagement en veldwerkzaamheden. Teamleden rapporteren terug naar de directie voerend ecooloog op het gebied van voortgang en bevindingen. De gevraagde kwalificaties van alle betrokken personen worden, in de vorm van een CV, opgenomen in het projectarchief en zal op verzoek verstrekt worden aan het bevoegd gezag of OG.

Contactgegevens ecooloog:

4.3 Onvoorziene vondsten

Bij het onverwacht aantreffen van (strikt beschermde) dier- of plantsoorten, wordt terstond melding gedaan bij de uitvoerder en wordt vervolgens contact opgenomen met de directie voerend ecooloog. Deze neemt onmiddellijk contact met de ODBN via info@odbn.nl. Dit is tevens het geval als andere activiteiten zoals bedoeld in onderdeel I en II van het besluit noodzakelijk zijn. De ecooloog bepaalt, al dan niet in overleg met het bevoegd

gezag, welke maatregelen dienen te worden getroffen om overtreding van de Omgevingswet te voorkomen en naleving van de vigerende Omgevingsvergunning te borgen. Zo nodig wordt het EWP hierop aangepast.

4.4 Omgaan met afwijkingen in werkwijze, locatie of planning

Afwijkingen en bevindingen ten aanzien van ecologie tijdens de werkzaamheden buiten, worden na signalering direct vastgelegd in het Logboek (en) in het project informatiesysteem (Relatics). Afhankelijk van de noodzaak zal hieraan een herstelperiode (max. 5 werkdagen) en actiehouders worden gekoppeld. Het gaat zowel om afwijkingen (bijv. bij calamiteiten) als om incidenten waarbij de Ow mogelijk is overtreden. Indien noodzakelijk zal de OG of het bevoegd gezag hierin worden betrokken.

Wanneer blijkt dat de in de vigerende Omgevingsvergunning gestelde termijn (29 december 2029) niet voldoende is om de werkzaamheden uit te voeren, dan dient minimaal 8 weken voor het einde van deze termijn (uiterlijk 1 november 2029) bij de Omgevingsdienst Brabant Noord een verzoek tot verlenging van deze Omgevingsvergunning te worden gedaan.

4.5 Kwaliteitsborging

4.5.1 Eisen

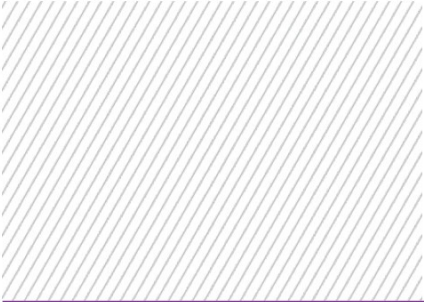
Alle noodzakelijk te treffen mitigerende maatregelen zijn opgenomen in dit EWP en vinden borging in het proces door eisen op te nemen in het project informatiesysteem (Relatics) en te koppelen aan actiehouders (ecoloog, disciplineleider, uitvoerder). Specifieke eisen aan bijvoorbeeld het gebruik van werkverlichting worden opgenomen in de werkplannen. Deze werkplannen worden opgenomen in het project informatiesysteem. Het merendeel van de van toepassing zijnde voorschriften uit de vigerende Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden afgevangen met onderhavig EWP. Om de herleidbaarheid hiervan inzichtelijk te maken, is in bijlage 2 een overzicht weergegeven van de locaties in onderhavig document van de in het vigerende besluit opgenomen algemene en specifieke voorschriften. Alle relevante contracteisen zijn opgenomen in bijlage 3.

4.5.2 Werkinstructie

Voorafgaand aan werkzaamheden en/of activiteiten die potentiële raakvlakken hebben met beschermde soorten wordt een startwerkinstructie en/of toolbox gehouden, waarbij de werknemers op de hoogte worden gesteld hoe om te gaan met het EWP, het herkennen van flora en fauna en welke maatregelen daarvoor moeten worden genomen.

4.5.3 Ecologisch toezicht en logboek

Ten behoeve van de verificatie zullen voor de betreffende maatregelen bewijsdocumenten worden opgesteld, zoals een memo of checklist. Daarnaast worden de noodzakelijke controles door of onder toezicht van een ecoloog uitgevoerd die de verslaglegging coördineert en bundelt in ecologische vrijgaven in het Logboek. Op deze wijze wordt navolgbaar en aantoonbaar gemaakt hoe de uitvoering van het werk geschiedt in relatie tot de Ow en vigerende Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

BIJLAGEN

Bijlage 1 Besluit Flora- en fauna- activiteit Z/261761

BESCHIKKING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-BRABANT

Op de op 17 september 2025 ontvangen aanvraag van de provincie Noord-Brabant om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet. De activiteiten gaan over de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL), uitgevoerd aan en rondom de A59 tussen Waalwijk en 's-Hertogenbosch, in de gemeentes Waalwijk, Heusden en 's-Hertogenbosch.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Namens dezen,

Vandesigneerd door
op 18-11-2025
Teammanager Provincie
Omgevingsdienst Brabant Noord
Dit document is digitaal ondertekend.

Plaats
's-Hertogenbosch

Besluit

Onderwerp

Op 17 september 2025 hebben wij van de provincie Noord-Brabant een aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet. De omgevingsvergunning is aangevraagd voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten, door het uitvoeren van de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat. De activiteiten vinden plaats aan en rondom de A59 tussen Waalwijk en 's-Hertogenbosch, in de gemeentes Waalwijk, Heusden en 's-Hertogenbosch.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besluiten, gezien de overwegingen die zijn opgenomen in dit besluit,

- I. aan de provincie Noord-Brabant, Brabantlaan 1, 5216TV 's-Hertogenbosch, de gevraagde vergunning te verlenen, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet, van de bepalingen als bedoeld in:
 - artikel 11.37, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen of het opzettelijk wegnemen van nesten van de:
 - buizerd (*Buteo buteo*);
 - artikel 11.46, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk vangen van de:
 - poelkikker (*Pelophylax lessonae*);
 - artikel 11.46, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk verstoren van de:
 - gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
 - poelkikker (*Pelophylax lessonae*);
 - artikel 11.46, eerste lid, onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de:
 - gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
 - poelkikker (*Pelophylax lessonae*);
 - artikel 11.54, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het vangen van de:
 - Alpenwatersalamander (*Ichthyosaura alpestris*);
 - das (*Meles meles*);
 - artikel 11.54, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de:
 - das (*Meles meles*);
 - wezel (*Mustela nivalis*);
 - hermelijn (*Mustela erminea*);
 - bunzing (*Mustela putorius*);
 - steenmarter (*Martes foina*);
 - Alpenwatersalamander (*Ichthyosaura alpestris*);
- II. dat de beschrijving van de activiteiten in de aanvraag en de aanvullende gegevens, voor zover deze gaat over de soorten als bedoeld onder I, onderdeel uitmaakt van dit besluit;

ODBN 18-11-2025
Kenmerk

2

- III. aan dit besluit voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder onderdeel 2.7 'Voorschriften';
- IV. dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van dit besluit:
 - Nader ecologisch onderzoek Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL), NO_25107, 12 september 2025 (hierna: nader onderzoek)
 - Activiteitenplan Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL), 15 september 2025 (hierna: activiteitenplan)
 - Aanvullende gegevens van 14 november, 18 november en 9 december 2025
 - Bijlage 1: overzichtstekening van de planlocatie
 - Bijlage 2: locatie(s) van de maatregelen
 - Bijlage 3: meldingsformulier start handelingen beschermde soorten (zie voorschrift 1)

Rechtsmiddelen

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit en wordt u door dit besluit rechtstreeks in uw belang getroffen, dan kunt u een bezwaarschrift hiertegen indienen. Dit kan tot 6 weken na de dag van verzending van het besluit. De verzenddatum is terug te vinden in de kennisgeving.

U kunt uw bezwaarschrift op 2 manieren indienen:

- **Digitaal.** Op www.brabant.nl/bezwaar vindt u de link 'Bezwaar indienen'. U heeft hiervoor een digitale handtekening (Digio of eHerkenning) nodig.
- **Per post.** Stuur uw bezwaarschrift naar:
Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

In het bezwaarschrift zet u:

- uw naam en adres;
 - de datum, het kenmerk en een omschrijving van het besluit waarmee u het niet eens bent;
 - de reden waarom u het niet eens bent met ons besluit;
 - de datum van uw bezwaarschrift en uw handtekening;
 - maakt u namens iemand anders bezwaar? Stuur dan een machtiging mee.
- Voeg ook een kopie toe van het besluit waarmee u het niet eens bent. Op deze manier kunnen wij uw bezwaarschrift beter in behandeling nemen.

U kunt het secretariaat van de hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Aan het indienen van een bezwaar zijn geen kosten verbonden.

Voorlopige voorziening

Als u een bezwaarschrift indient, dan heeft dit geen schorsende werking. Het besluit treedt in werking de dag na verzending van het besluit. Dat betekent dat het besluit geldt zolang uw bezwaarschrift in behandeling is. Het kan zijn dat u dit niet wilt. Bijvoorbeeld omdat het besluit onherstelbare gevolgen voor u heeft. U kunt gelijktijdig met of na het indienen van een beroepschrift een verzoek om een voorlopige voorziening vragen bij de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90129, 5200 MA 's-Hertogenbosch. De rechter beslist dan of het besluit wordt geschorst.

U kunt ook digitaal verzoeken om een voorlopige voorziening. Zie daarvoor:
<http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. U heeft hiervoor een digitale handtekening (Digio of eHerkenning) nodig.

Er zijn kosten verbonden aan het vragen van een voorlopige voorziening (griffierecht) en/of het indienen van een beroepschrift.

ODBN 18-11-2025
Kenmerk

3

ODBN 18-11-2025
Kenmerk

4

INHOUDSOPGAVE

BESLUIT	2
PROCEDURELE OVERWEGINGEN	6
INHOUDSELIJKE OVERWEGINGEN	7
1. WETTELIJK KADER - OMGEVINGSWET	7
1.1 BESCHERMINGSREGIMES	7
1.2 OMGEVINGSVERORDENING NOORD-BRABANT	7
2. TOETSING EFFECTEN RUIMTELIJKE INGRIEP	8
2.1 AANGEVRAAGDE ACTIVITEITEN	8
2.2 ONDERZOEK SOORTEN	8
2.3 MOEDELIJKE EFFECTEN OP BESCHERMEDE SOORTEN	9
2.4 ALTERNATIEVENAFWEIGING	10
2.5 BELANG VAN DE AANVRAAG	11
2.6 MAATREGELEN	12
2.7 VOORSCHRIFTEN	24
2.8 STAAT VAN INSTANDHOUDING	27
CONCLUSE	28
BILAGE 1. OVERZICHTSTEKING VAN DE PLANLOCATIE	29
BILAGE 2. LOCATIES VAN DE MAATREGELEN	30
BILAGE 3. MELDINGSFORMULIER START HANDLINGEN BESCHERMEDE SOORTEN	35

ODBN 18-12-2025 5
Kenmerk 2/261761

Inhoudelijke overwegingen

1. Wettelijk kader - Omgevingswet

1.1 Beschermingsregimes

Op basis van de Omgevingswet (hierna: Ow) zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Paragraaf 11.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Paragraaf 11.2.3 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74k van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Paragraaf 11.2.4 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74l van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Voor alle inheemse soorten geldt in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde diersoorten en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een vergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In onder andere artikel 5.40 en artikel 18.10 van de Ow zijn gronden opgenomen op grond waarvan een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd. De vergunning kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de vergunninghouder zich niet houdt aan de vergunning.

1.2 Omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben de Omgevingsverordening Noord-Brabant (hierna: Verordening) vastgesteld. Voor een flora- en fauna-activiteit zijn aanvullende kaders vastgelegd. Zo zijn voor bepaalde soorten en handelingen vrijstellingen opgenomen. Deze zijn neergelegd in paragraaf 3.8.2 van de Verordening.

ODBN 18-12-2025 7
Kenmerk 2/261761

Procedurele overwegingen

Aanvraag

Op 17 september 2025 hebben wij van de provincie Noord-Brabant een aanvraag voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van de Omgevingswet (artikel 5.1, tweede lid, onder g) ontvangen. De aanvraag is op 14 november, 18 november en 9 december 2025 aangevuld.

Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag en het activiteitenplan. De aanvraag is geregistreerd onder nummer **J**.

Gedragscodes

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Bevoegd gezag

Omdat de activiteit wordt verricht in de provincie Noord-Brabant zijn Gedeputeerde Staten (verder: GS) volgens artikel 5.10, eerste lid, onder e, van de Omgevingswet bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Als het aan de orde is betrekken wij tevens de gevolgen van de activiteit voor de soorten buiten onze provinciegrens bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

De aanvraag bevat voldoende informatie voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is gevraagd.

Overige regelgeving

Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving of activiteit onder de Omgevingswet kan aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of bouwen. Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan de flora- en fauna-activiteit van de Omgevingswet niet betrokken.

ODBN 18-12-2025 6
Kenmerk 2/261761

2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep

2.1 Aangevraagde activiteiten

Een uitgebreide omschrijving van de activiteiten is opgenomen in de aanvraag. De aangevraagde activiteiten gaan over de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (hierna: GOL).

Onder de regie van de provincie Noord-Brabant heeft een 20-tal partijen, waaronder overheden en organisaties, samen een programma ontwikkeld voor de verbetering van de kwaliteit van de omgeving van de A59 tussen 's-Hertogenbosch en Waalwijk. Dit programma, 'Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat' (GOL), verbetert de economische vitaliteit van het gebied én de leefkwaliteit van de bewoners en gebruikers. De veiligheid op de snelweg A59 wordt vergroot doordat gevaarlijke toe- en afritten verdwijnen. Door de aanleg van (parallel-)wegen verbetert de doorstroming van het verkeer van en naar de A59. Het programma GOL verhoogt ook de ecologische en recreatieve kwaliteit van het gebied en zorgt voor meer bescherming tegen extreem hoog water.

Ten behoeve van het project GOL zijn in het verleden diverse ontheffingen Wet natuurbescherming (Wnb) onderdeel soortenbescherming verkregen. Deze zijn verlopen voordat het de meeste werkzaamheden uit het planvoornemen konden worden uitgevoerd. Hieruit volgt de noodzaak voor de huidige aanvraag.

Het programma Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) omvat de realisatie van de volgende projectonderdelen:

- Realisatie van een volledige aansluiting '40 Drunen-West', die de onvolledige aansluitingen '38 Waalwijk-Centrum', '39 Waalwijk-Oost' en '40 Drunen-West' vervangt;
- Vervolmaking van de parallelstructuur langs de A59 rondom aansluiting 40. Hiertoe worden een Noordelijke Parallelstructuur in Waalwijk en een Westelijke Randweg in Drunen gerealiseerd en wordt de Spoorlaan in Drunen doorgetrokken;
- Verlengen van de brug over het Drongelens Kanaal, realisering van een ecologische verbindingzone (EVZ) aan de oostzijde van het Drongelens Kanaal en realisering van een ecologische verbinding tussen het Drongelens kanaal en de Elshoutse Zeedijk;
- Aanpassing van aansluiting '43 Nieuwkruijk' en realisatie van de zuidelijke parallelweg Vlijmen;
- Realisatie van een Ecotunnel van 20 meter breed onder de A59 tussen Vlijmen en 's-Hertogenbosch;
- Realisatie van een volledige aansluiting '45 's-Hertogenbosch-West', waarbij aansluiting '44 Vlijmen' vervalt en de Randweg Vlijmen wordt aangelegd. In dit gebied wordt ook een ecologische verbindingzone gerealiseerd;
- Afronden van een fietsverbinding oost-west en een fietsverbinding noord-zuid;
- Landbouwstructuurversterking door herverkaveling en het uitrusten van gronden voor natuur en infrastructuurmaatregelen.

Deze activiteiten vinden plaats aan en rondom de A59 tussen Waalwijk en 's-Hertogenbosch, in de gemeentes Waalwijk, Heusden en 's-Hertogenbosch.

2.2 Onderzoek soorten

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in de bij de aanvraag gevoegde rapportages nader onderzoek en activiteitenplan en de aanvullingen van 14 november, 18 november en 9 december 2025.

ODBN 18-12-2025 8
Kenmerk 2/261761

Het nader onderzoek naar de buizerd heeft plaatsgevonden in 2025 volgens het kennisdocument Buizerd (BU12, 2017).
 Het nader onderzoek naar de gewone dwergvleermuis heeft plaatsgevonden in 2025 volgens het vleermuisprotocol 2021 (Netwerk Groene Bureaus).
 Het nader onderzoek naar de das heeft plaatsgevonden in 2025 volgens het kennisdocument Das (BU12, 2017).
 Het nader onderzoek naar de kleine marterachtigen en de steenmarter heeft plaatsgevonden in 2025 volgens het kennisdocument Kleine marterachtigen (BU12, 2024).
 Het nader onderzoek naar de Alpenwatersalamander heeft plaatsgevonden in 2025 volgens het soorteninventarisatieprotocol voor de Alpenwatersalamander (NGB, 2023).
 Het nader onderzoek naar de poelkikker heeft plaatsgevonden in 2025 volgens het soorteninventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2023).

2.3 Mogelijke effecten op beschermde soorten

De aanvrager geeft aan dat er:

- 1 nest van de buizerd;
- 3 essentiële vliegroutes van de gewone dwergvleermuis;
- 1 hoofdburcht, 1 bijburcht en functioneel leefgebied van de das;
- verblijfplaatsen van de steenmarter;
- verblijfplaatsen en functioneel leefgebied van de wezel;
- verblijfplaatsen en functioneel leefgebied van de hermelijn;
- verblijfplaatsen en functioneel leefgebied van de buntzing;
- voortplantingswater en landhabitat van de poelkikker;
- voortplantingswater en landhabitat van de Alpenwatersalamander;

aanwezig zijn in het plangebied.

Door de werkzaamheden worden de nest-, voortplanting- of verblijfplaatsen vernield of beschadigd, en worden vleermuizen opzettelijk verstoord. Individuen van de poelkikker, Alpenwatersalamander en (mogelijk) de das worden gevangen en weer losgelaten.

Buizerd

De horst van de buizerd is aanwezig in een te kappen boom in bebossing in een lus van de afslag 45 van de A59 bij 's-Hertogenbosch.

Gewone dwergvleermuis

De eerste essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis ligt langs de Engelseweg. De Gemeint en de Mellestraat, grofweg ter hoogte van het boschage, in Vlijmen. Doordat er bomen worden gekapt langs deze vliegroute wordt de vliegroute op meerdere plekken onderbroken. De tweede essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis ligt langs de Bessertweg ter hoogte van de kruising met De Gemeint. Doordat de bomen van deze vliegroute worden gekapt, wordt de vliegroute vernield. De derde essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis ligt langs de spoorlaan te Drunen. Doordat de bomen van deze vliegroute worden gekapt, wordt de vliegroute vernield.

ODBN 18-10-2025
 Kenmerk J

9

Das

De burchten van de das liggen in het talud van de spoordijk tussen Waalwijk en Drunen. Het functioneel leefgebied van de das ligt in de begroeiing van het talud langs de spoordijk. Door kapwerkzaamheden verdwijnt een deel van dit functioneel leefgebied. Door grondwerkzaamheden worden de burchten verwijderd.

Kleine marterachtigen en steenmarter

Leefgebied van kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en buntzing) is aanwezig op meerdere plekken in het plangebied. Leefgebied van de steenmarter is aangetoond nabij de spoordijk tussen Waalwijk en Drunen. Verblijfplaatsen van deze kleine marterachtigen en de steenmarter zijn aanwezig in het leefgebied. Door kap en grondwerkzaamheden gaan verblijfplaatsen en leefgebied verloren.

Poelkikker en Alpenwatersalamander

Voortplantingswater en landhabitat van de poelkikker en Alpenwatersalamander is aanwezig rondom De Gemeint bij Vlijmen en alleen van de Alpenwatersalamander in het buitengebied van Waalwijk, tussen afrit 38 en 39 aan de noordzijde van de A59. Door kap en grondwerkzaamheden gaat dit voortplantingswater en leefgebied verloren.

2.4 Alternatievenafweging

Er zijn geen redelijke alternatieven mogelijk die zullen leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de:

- buizerd;
- gewone dwergvleermuis;
- das;
- wezel;
- buntzing;
- hermelijn;
- steenmarter;
- poelkikker;
- Alpenwatersalamander;

te verlenen.

Een algemene alternatieven afweging van voor het gehele GOL project is terug te vinden in de 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau' (NRD, vrijgegeven op 17 maart 2015) en de 'Samenvatting van het milieueffectrapport voor de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat Oost en West' (Provincie Brabant, 2017).

Binnen het project GOL zijn in 61 ontwerpvarianten onderzocht, waarna een voorkeursvariant is vastgesteld. Op basis van deze voorkeursvariant zijn na terinzage legging, schetsessies en variantenoverleggen nog 221 ideeën voor aanpassingen/varianten aangeleverd. Deze alternatieven zijn gewogen naar de randvoorwaarden en hoofddoelen binnen het project GOL en in vergelijking met de voorkeursvariant. In een later stadium zijn binnen het Provinciaal Inpassingsplan GOL Oost ook nog nader ingebrachte alternatieven zoals variant 72a en variant 62 onderzocht en verworpen omdat deze niet alle hoofddoelstellingen van het project GOL bereiken. Bij de uitwerking van deze alternatieven is telkens ook natuur meegenomen en afgewogen.

ODBN 18-10-2025
 Kenmerk J

10

Binnen het project GOL worden ook verschillende natuurprojecten meegenomen, zoals inrichting van de ecologische verbindingzone langs het Drongelens kanaal en tussen het Drongelens kanaal en de Elshoutse Zeeijk, de inrichting van de ecologische verbindingzone Vlijmen Oost en de aanleg van een faunatunnel onder de A59 ten oosten van Vlijmen. Door deze natuurprojecten integraal mee te nemen met de overige GOL projecten kon voor natuur meer bereikt worden dan wanneer deze als losse projecten waren ingekost. Zo is in het kader van GOL de klimaatbuffer aangelegd als extra ontsnipperingsmaatregel, is de ecologische verbindingzone tussen het Drongelens kanaal en de Elshoutse Zeeijk aangepast tot een 40 meter brede natuurzone en kon er met 'Hoogwater aanpak Brabant Oost' een combinatie worden gemaakt met een faunatunnel als resultaat.

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden gebieden en verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt en/of worden aanwezige beschermde diersoorten weggevangen. Op deze wijze wordt zoveel mogelijk voorkomen dat individuen aanwezig in het plangebied tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden.

Voor een aantal soorten worden specifieke aanpassingen in de werkwijze gehanteerd waaronder een gefaseerde kap ter plaatse van de dassenburchten en in het kader van de zorgplicht aangepaste werkzaamheden bij rooi-, kap- en dempwerkzaamheden.

Door specifiek te werken buiten de meest gevoelige periode van de betreffende soorten worden doden en verwonden van eventueel aanwezige individuen voorkomen. Waar mogelijk worden gebieden ingericht voor beschermde soorten voorafgaand aan de werkzaamheden.

2.5 Belang van de aanvrager

In de aanvraag zijn de belangen voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de:

- buizerd;
- gewone dwergvleermuis;
- das;
- wezel;
- buntzing;
- hermelijn;
- steenmarter;
- poelkikker;
- Alpenwatersalamander;

te verlenen.

De omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is gevraagd op grond van de belangen 'de volksgezondheid of openbare veiligheid', 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' en 'in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied' zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, onder b, artikel 8.74k, eerste lid, onder b, en artikel 8.74l, eerste lid, onder b, van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

ODBN 18-10-2025
 Kenmerk J

11

Er gaat relatief veel doorgaand verkeer door de kernen van Waalwijk, Drunen, Nieuwkuijken en Vlijmen. Hierdoor staat daar de leefomgevingskwaliteit onder druk door onder andere geluidsbelasting en de uitstoot van fijnstof. Verder zijn er in de huidige situatie knelpunten met betrekking tot de bereikbaarheid van bestaande woon-, werk- en recreatiegebieden. Vervolgens is de capaciteit van het huidige wegennet onvoldoende om de ambities op het gebied van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Het gaat hierbij onder meer om de nog te realiseren woonkern De Grassen en de nieuwe bedrijventerreinen Haven Acht en de oostelijke insteekhaven. Ook is er sprake van verkeersongevalligheid vanwege onvolledige en onveilige aansluitingen op de A59 en zijn er knelpunten als het gaat om de doorstroming van het verkeer op de A59 zelf. Verder belemmert de huidige fietsinfrastructuur het (woon-werk) fietsverkeer. Er is geen volledige fietsverbinding voor het woon-werkverkeer tussen Waalwijk en 's-Hertogenbosch (west-oost) en tussen Haarlem en Nieuwkuijken (noord-zuid). De ontwikkelingen in het project GOL dragen bij aan het oplossen van de hierboven genoemde problemen.

In ecologische zin vormt het gebied rond de A59 een schakel tussen het rivierengebied van de Maas aan de noordzijde en het Nationaal Park de Loonse en Drunense Duinen en Vlijmens Ven/Moorsputten aan de zuidzijde. Deze natuurgebieden zijn momenteel niet met elkaar verbonden. De A59 vormt een onoverbrugbare barrière voor de migratie van planten en dieren. Door de aanleg van ecologische verbindingzones en faunatunnels binnen het project GOL wordt deze barrièrewerking doorbroken.

Tenslotte vormt de A59 een barrière ten oosten van Vlijmen in het kader van het project Hoogwateraanpak 's-Hertogenbosch (HoWaBo). De gebieden van waterberging ten noorden en zuiden van de A59 zijn hierdoor niet met elkaar verbonden, waardoor de compartimentering van het waterberginggebied niet volledig is. De ontwikkelingen in het project GOL dragen bij aan het verbinden van de waterberging en daarmee het voorkomen van wateroverlast in de omgeving.

Bovenstaande is ook vastgelegd in de 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau' voor de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat.

2.6 Maatregelen

In het activiteitenplan (hoofdstuk 4 en 5) en de aanvullende gegevens van 14 en 18 november 2025 is beschreven welke maatregelen worden genomen om de effecten voor de:

- buizerd;
- gewone dwergvleermuis;
- das;
- wezel;
- buntzing;
- hermelijn;
- steenmarter;
- poelkikker;
- Alpenwatersalamander;

zoveel mogelijk te voorkomen.

In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen:

Buizerd

- Om te voorkomen dat een (broedend) individu tijdens de werkzaamheden wordt verstoord, vernield of gedood, wordt de nestboom vanaf september of eerder gekapt of ongeschikt gemaakt indien aantoonbaar geen nestfunctie aanwezig is.

ODBN 18-10-2025
 Kenmerk J

12

- Voorafgaand aan de kap vindt een controle plaats door een ecoloog op aanwezigheid van een broedgeval. Bij afwezigheid daarvan wordt een vrijgave afgegeven van de te kapen boom of boomstam.
- In de huidige situatie zijn in de directe omgeving voldoende potentiële alternatieve nestlocaties voor de buizerd aanwezig om het verlies van 1 nestlocatie op te vangen. Binnen een straal van 500 meter rondom de nestplaats bevinden zich meerdere oudere, geschikte bosopstanden, waaronder het natuurgebied de Moerputten, waar de buizerd geschikte nestlocaties kan vinden.
- Ter compensatie van het verlies van het functioneel leefgebied ter plaatse van het knooppunt ter hoogte van afrit 45 'Ring-West' wordt direct ten noorden van de nestlocatie, langs de Gemeint, minimaal 2 hectare halfopen landschap en bosopstand gerealiseerd. Dit gebied zal op termijn functioneel leefgebied vormen voor de buizerd om te verblijven en reeds eerder om te foerageren. De inrichting en het beheer worden opgenomen in een groen-/beheerplan.
- Daarnaast profiteert de buizerd van de landschappelijke inrichtingsmaatregelen die onder andere ten behoeve van kleine marterachtigen worden getroffen, doordat deze leiden tot een toename van geschikt foerageergebied in de omgeving.

Gewone dwergvleermuis

- Tijdelijke voorzieningen*
- De essentiële vliegroutrouteverbindingen ter hoogte van de Spoorlaan, De Gemeint en de Blesserweg blijven gedurende de actieve periode van de gewone dwergvleermuis (1 april - 1 november) functioneel.
 - Voor de bouwfase worden ter plaatse van de 2 vliegroutroutes bij De Gemeint en de vliegroutroute langs de Blesserweg tijdelijke voorzieningen aangebracht in de vorm van schermdoelen, palen met doek of bomen in verplaatsbare plantenbakken:
 - o De definitieve keuze voor het toepassen van specifieke voorzieningen is afhankelijk van de wijze en detaillering van de uitvoering van de bouwwerkzaamheden. Die is op dit moment nog niet bekend.
 - o De definitieve aanpak wordt opgenomen in het nader op te stellen ecologisch werkprotocol.
 - o Het uitgangspunt van de toe te passen voorzieningen is gebaseerd op het BIJ2 Kennisdocument:
 - Er worden schermen geplaatst (stuifoek of gaas met een maaswijdte van 1,5 centimeter). De schermen hebben een minimale hoogte van 2 meter op palen van minimaal 1,5 meter, voor een totale hoogte van minimaal 3,5 meter;
 - Of er worden bomen in bakken geplaatst met een totale hoogte van 3,5 meter en kroonafstand van 5 tot 7 meter;
 - Deze voorzieningen worden voorafgaand aan het verwijderen van de oorspronkelijke vliegroutroute gerealiseerd. De voorziening moeten aansluiten bij de oorspronkelijke situatie;
 - De geplaatste voorzieningen zijn functioneel gedurende de doorlooptijd van de bouwwerkzaamheden in de actieve periode van de vleermuizen.
 - De voorzieningen worden niet verstoord door bouwverlichting;
 - Bij het ontwerp en de toepassing van de voorzieningen wordt een ecologisch deskundige betrokken.
 - Voor de vliegroutroute langs de Spoorlaan geldt dat kunstmatige voorzieningen worden geplaatst op die delen waar significante 'gaten' vallen in de boomstructuren.

ODBN 18-025
Kenmerk J

13

- o De voorzieningen worden gedurende de actieve periode geplaatst in de ruimte tussen het nieuwe fietspad en de watergang.
- o Het betreft verplaatsbare voorzieningen in de vorm van een object van buitenframe met stuifoek of gaas met:
 - een maaswijdte van maximaal 1,5 centimeter;
 - een totale hoogte van minimaal 3,5 meter;
 - een 'kroonafstand' van maximaal 5 tot 7 meter.
- o De voorzieningen worden op 2 trajecten langs de vliegroutroute langs de Spoorlaan geplaatst. De overige 3 trajecten langs de spoorlaan voorzien van zichzelf in voldoende geleiding in de vorm van hoge heggen, (donkere) achtertuinen en bebouwing waar gewone dwergvleermuizen zich op kunnen oriënteren. De trajecten zijn weergegeven in Bijlage 2.
- o In verband met de fasering van de werkzaamheden en het beperkte ruimtebeslag worden de voorzieningen tussentijds minimaal één keer verplaatst, zodanig dat de verbinding continu in stand blijft gedurende de actieve periode van de vleermuizen.

Permanente voorzieningen

- Voor de eindsituatie geldt dat ter plaatse van de vliegroutroute bij De Gemeint en de vliegroutroute langs de Blesserweg aanvullende boomaanplant plaatsvindt om een nieuwe geleidende structuur te realiseren en de bestaande structuur te versterken. Hiervoor geldt dat:
 - o de boomaanplant minimaal 3,5 meter hoog is;
 - o de afstand tussen de boomkronen overbrugbaar is en maximaal 5 tot 7 meter bedraagt van kroon tot kroon;
 - o de landschappelijke inpassing wordt afgestemd op de reeds aanwezige soortensamenstelling.
- Op de kruising van de Blesserweg en de nieuw aan te leggen ontsluiting van de A59 worden de vleermuizen geleid door een aan te leggen fietstunnel:
 - o De nieuwe boomaanplant wordt zo dicht mogelijk doorgetrokken tot aan de fietstunnel;
 - o De verlichting in de fietstunnel wordt uitgevoerd als 'dynamische verlichting' of middels voor vleermuizen 'vriendelijke' verlichting (amberkleurig);
 - o Daarnaast wordt het toekomstige lokaal te realiseren openbaar vervoer hierop afgestemd.
- In het ontwerp wordt het herstel van de verbinding aan de Spoorlaan nader uitgewerkt door in de eindsituatie het talud van het huidige begroeide geleidscherm te voorzien van opgaande, struikvormige, beplanting. Het bestaande talud wordt in de eindsituatie iets ingekort om de aanleg van kabels en leidingen mogelijk te maken. Door de relatief smalle en steile taludvorm bestaat, met betrekking tot afwatering en doorworteling, een risico op uitval van boomaanplant.
- Om tijdig een functionele geleiding te kunnen garanderen geldt dat:
 - o is gekozen voor snelgroeiende struikvormers zoals meidoorn, gewone vlier, Gelderse roos, hazelaar en wilgensoorten, zodat uitval beperkt blijft en binnen een groeiseizoen de geleidende functie voor vleermuizen kan worden gerealiseerd;
 - o de plantmaat van de struikvormers wordt afgestemd op een minimale hoogte van 3,50 meter inclusief taludhoogte;
 - o de aanplant in natuurlijke plantgroepen wordt aangebracht, zodat in combinatie met het begroeide geleidscherm een functionele geleiding ontstaat waar vleermuizen langs en tussendoor kunnen vliegen.

ODBN 18-025
Kenmerk J

14

- Nieuwe verlichting wordt in het ontwerp afgestemd op de locatie van de vliegroutroute door middel van aangepaste armaturen, lichtregie of kleur.
- Uitstraling van werkverlichting richting de vliegroutroute wordt voorkomen door gerichte verlichting of aangepaste armaturen. Een ter zake kundige controleert deze maatregelen tijdens de actieve periode.
- Een ter zake kundige adviseur over de bovengenoemde maatregelen en neemt deze waar nodig op in een Ecologisch Werkprotocol.

Das

- Compensatie leefgebied*
- Om het tijdelijk verlies van de hoofdburcht op te vangen en in de eindsituatie het duurzaam voortbestaan van de relatief forse familiegroep te garanderen, wordt ten zuiden van de spoordijk, ter hoogte van het te behouden bosareal, ongeveer 0,9 hectare nieuw dassenleefgebied aangelegd:
 - o Aan de oostzijde wordt een bosje aangeplant over de lengte van het resterende grondlichaam en de breedte van het broekbos aan de westkant. De aanplant bestaat uit inheems sortiment uit het eiken-berkenbos op zand;
 - o Het grasland in de aan te leggen boomaanplant heeft een kruidrijk karakter en wordt van extensief beheer, zodat bodemvitaliteit wordt gegarandeerd en het bodemleven wordt gestimuleerd;
 - o Er wordt een kleine pool gerealiseerd, zodat drinkwater en voedsel (amfibieën) op termijn binnen handbereik zijn voor de dassen.
 - Daarnaast kan de das in de toekomstige situatie gebruik maken van de in te richten ecologische verbindingzone (EVZ) langs het Drongeleens kanaal.
 - De EVZ langs het Drongeleens kanaal faciliteert tevens verbinding met foerageergebieden ten noorden van de A59 en de aan te leggen EVZ Baardwijkse Overlaat.
 - Door het verbeteren van de verbindingen heeft de das in de toekomstige situatie betere toegang tot meer foerageergebied dan in de huidige situatie.
 - Na de werkzaamheden kan de das ook weer gebruik maken van het bestaande (en te behouden) talud onder het fietspad waar momenteel de bijrijcht aanwezig is.

Kunstburcht

- De kunstburcht voor de das wordt in de zuidwesthoek van het compensatiegebied aangelegd.
- Met bosaanplant wordt een kamerstructuur gecreëerd, aangevuld met struikvormers, waarbij de ingangen na aanplant deels in en deels buiten de beplanting liggen om natuurlijke dynamiek en voorkeur van de dassen te respecteren.
- Het bos wordt zo aangeplant dat alle ingangen uit het zicht liggen vanaf de openbare weg en de aangrenzende landbouwpercelen.
- Voor de bouw van de kunstburcht wordt gebruik gemaakt van de bestaande grondhopen van de huidige crossbaan. Door gebruik van deze grondhopen wordt het oorspronkelijke maaiveldniveau van het overlaaggebied hersteld. De resterende benodigde, niet vervulde grond (leemhoudend zand) wordt aangevoerd van elders.
- De basismaatvoering betreft 20 x 13 x 2,25 meter (lengte x breedte x hoogte).
- Het ontwerp van de kunstburcht omvat 6 ingangen, 14 kamers en doodlopende uiteinden, waar dassen zelf nieuwe tunnels kunnen uitgraven.
- Er wordt gewerkt met gresbuisen van 30 centimeter diameter en kamers met een maatvoering van 80 x 50 x 45 centimeter (lengte x breedte x hoogte).

ODBN 18-025
Kenmerk J

15

- Het buizensysteem wordt ongeveer 50 centimeter boven maaiveld aangebracht, zodat uit te graven grond makkelijk door de das kan worden verspreid. Het resterende gronddek is ongeveer 1,45 meter en biedt voldoende isolatie.
- Voor ventilatie worden de achterste kamers hoger aangelegd (circa 80 cm boven maaiveld) om luchtstroming via standpijpen (diameter 125 mm) te bevorderen.

Planning

- Het compensatieleefgebied en de kunstburcht zijn begin 2025 aangelegd, zodat de nieuw aangeplante vegetatie kan ontwikkelen en de dassen de burcht kunnen ontdekken.

Ontmoedigen dassenburcht

- Om de aanwezige dassen zorgvuldig richting de nieuwe kunstburcht te leiden, geldt onderstaand protocol:
 - Wanneer uit monitoringgegevens (camera, sporenonderzoek, dunne stokjes in de pijpen) voorafgaand of vanaf 1 juni blijkt dat een incidenteel belopen dassenpijp of (bij)burcht 4 weken niet wordt gebruikt, vinden de ontmoedigingsmaatregelen direct of vanaf 1 juli (einde kwetsbare periode) plaats:
 - In dat geval wordt de burcht/pijpen meteen afgesloten met een one-way poortje.
 - Indien de burcht in bovenstaande periode toch weer wordt gebruikt, wordt 6 weken lang gemonitord (camera, sporen en dunne takjes) én ontmoedigd:
 - In de periode 1 juli tot 1 december (buiten de kwetsbare periode) geldt:
 - o Begroeiing op de burchtlocatie wordt verwijderd, gefaseerd, met behoud van enkele meters rond de pijpen;
 - o Iedere pijp op het maaiveld wordt afgedekt met dassengas, waarbij de burchtopening (30x40 centimeter) vrij blijft;
 - o Maatregelen worden met een tussentijd van minimaal 2 weken uitgevoerd, afhankelijk van de monitoringresultaten.
 - Indien de das, vanaf de eerste ontmoedigingsmaatregelen, minimaal 3 weken de pijp(en) niet gebruikt (2 weken begroeiing verwijderd, 1 week dassengas), wordt deze definitief afgesloten met een one-way poortje en/of meteen afgegraven.
 - Indien de das tijdens de ontmoediging de pijp(en) nog gebruikt:
 - o Wordt de dassengas oppervlakte rond de pijp(en) vergroot;
 - o Indien de das vervolgens 1 week lang geen gebruik maakt van de pijp(en), wordt deze definitief afgesloten met een one-way poortje.
 - Minimaal 1 week later kunnen/kan de pijp(en) worden afgegraven.
 - o Indien een das 2 weken na het aanbrengen van het dassengas nog steeds gebruik maakt van de pijp(en), wordt de oppervlakte van het gas mogelijk vergroot, maar heeft langer wachten weinig zin (afweging door ervaren ecoloog).
 - De pijpen worden dan afgesloten met one-way poortjes en de burcht moet zo snel mogelijk, uiterlijk binnen 1 week, gecontroleerd worden afgegraven, om een mogelijk achtergebleven das (mogelijk in shock) te kunnen redden.
 - Alle te verwijderen pijpen en burchten worden onder ecologische begeleiding gecontroleerd afgegraven. Hierbij wordt met klein materieel en/of handmatig, de burcht volledig afgegraven door alle aanwezige pijpen

ODBN 18-025
Kenmerk J

16

- te volgen en deze uit te graven. Een ecoloog controleert steeds het resterend gedeelte van het gangenstelsel met een endoscoop, na elke graafactiviteit met een graafmachine.
- Wanneer bij het afgraven toch nog een das wordt aangetroffen, wordt deze op advies van een ervaren deskundige:
 - Direct met de hulp van een ervaren (Wildlife) dierenarts onder narcose uit de burcht gehaald;
 - Of krijgt de das 1 nacht de tijd om op eigen gelegenheid alsnog te vertrekken.
 - Na vrijgave van de ecoloog worden vervolgwerkzaamheden ter plaatse uitgevoerd.
 - Das&Advies en Natuurhulpcentrum Opglabbeek (gespecialiseerd in opvang en medisch hulp van wilde dieren) en/of een ervaren dierenarts zijn direct inzetbaar tijdens de ontmanteling van een burcht.

Verwijderen oude niet- of sporadisch belopen dassenpijpen

- Ter plaatse van de spoorlijn en binnen het ruimtebeslag van GOL zijn op verschillende locaties (aanvullende) oude dassenpijpen aanwezig.
- Uiterlijke kenmerken van dergelijke pijpen zijn onder andere:
 - Vervallen;
 - Ingezaakt;
 - Vol met blad;
 - Opening niet aanwezig of kleiner dan 10 centimeter doorsnede of;
 - Einde zichtbaar.
- Om het risico op permanente (her)vestiging op oude dassenpijpen te minimaliseren worden oude dassenpijpen jaarrond verwijderd. Hierbij gelden de volgende voorwaarden en uitgangspunten:
 - Het gaat om 1 of slechts enkele pijpen binnen een territorium, waarvoor een (natuurlijk) alternatief beschikbaar is in de omgeving (omgevingscheck);
 - Het betreft oude (niet- of sporadisch) belopen pijpen;
 - Er is geen sprake van een kraamfunctie;
 - Het betreft geen complete inactieve burcht;
 - Het verwijderen gaat niet ten koste van de functionaliteit van in de omgeving gelegen, te behouden dassenholen- dan wel burchten;
 - De ecoloog zorgt voor een onderbouwing en melding van de vondsten en werkzaamheden bij het bevoegd gezag.

Verwijderen verse dassenpijpen

- De volgende voorbereiding en voorzorgsmaatregelen zijn noodzakelijk om jaarrond verse graafactiviteiten van das te verwijderen:
 - Wildcamera-onderzoek in combinatie met het plaatsen van 'stokjes' in de ingang van de pijp, wordt uitgevoerd met een duur van minimaal 1 week;
 - Indien een dassenpijp na minimaal 2 weken wildcamera-onderzoek niet gebruikt is, wordt een dassenpoortje of klep voor de ingang van de pijp aangebracht, zodat eventueel aanwezige dassen het hol kunnen verlaten, maar niet kunnen terugkeren;
 - Aansluitend wordt er minimaal 5 dagen (niet in een vorstperiode, met 's nachts en overdag temperaturen onder 0 graden Celsius) gewacht totdat een eventueel aanwezige das de pijp heeft verlaten. De periode van 5 dagen kan worden verkort

ODBN 18-12-2025
Kenmerk J

17

- indien uit sporen en/of wildcamera-onderzoek blijkt dat de das(sen) de pijp al eerder verlaten heeft/hebben;
- Aansluitend worden de hopen met een minikraan of handmatig afgegraven en eventueel aangevuld en verlicht. Daarbij wordt de locatie, indien ecologisch noodzakelijk, voorzien van dassengas om hervestiging te voorkomen.
 - Alternatief voor het plaatsen van een dassenpoortje is het handmatig ongeschikt maken van pijpen:
 - De ingang van de pijp wordt voor driekwart dichtgemaakt met een schop. De grond wordt niet aangestampt of verdicht en via de bovenkant kan nog lucht de pijp inkomen;
 - De pijp wordt vervolgens om de dag geïnspecteerd op graafsporen en dassensporen. Indien de ingang van de pijp weer open is gegraven, wordt het voor driekwart dichtmaken van de ingang van de pijp herhaald;
 - Het voor driekwart dichtgoien met grond wordt niet zo vaak herhaald tot de das uit eigen beweging is vertrokken. Pas wanneer de dichtgegoide ingang gedurende 14 aanengesloten dagen niet meer is opengegraven, wordt de locatie, indien ecologisch noodzakelijk, voorzien van dassengas om hervestiging te voorkomen. Hierbij wordt de locatie eventueel aangevuld en verlicht. Rond de bestaande opening wordt circa 1 à 2 meter gas aangebracht, dat stevig in de ondergrond wordt verankerd met omgebogen, U-vormige betonijzerstaven (30-50 centimeter lang).

Algemene maatregelen

- Op basis van een voorafgaand aan de realisatie uit te voeren monitoringsinspanning kunnen de volgende maatregelen nodig zijn om significante verstoring van vaste rust- en voortplantingsplaatsen te voorkomen:
 - Indien uit monitoring blijkt dat binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden een kraamburcht aanwezig is, vinden er gedurende de kraamperiode (1 december tot en met 30 juni) geen werkzaamheden met zwaar materieel plaats binnen 20 meter van de buitenste pijpen van de betreffende burcht (te beoordelen door een ter zake kundige);
 - Gedurende de maanden juli tot en met november mogen niet-permanent verstorende werkzaamheden binnen 20 meter van de dichtstbijzijnde ingang van de burcht plaatsvinden (te beoordelen door een ter zake kundige);
 - Werkzaamheden die in de directe omgeving van een burcht plaatsvinden, duren zo kort mogelijk en worden uitgevoerd met een minimum aan geluid en trillingen;
 - Een ter zake kundige bepaalt of en in welke mate werkzaamheden leiden tot het mogelijk (permanent) verlaten van een burcht;
 - Een ter zake kundige bepaalt of (aanvullende) fysieke maatregelen (schermen of soortgelijk) nodig zijn om significante verstoring te beperken;
 - (Tijdelijk) te behouden burchten, ingangen van burchten worden niet beschadigd en zijn te allen tijde bereikbaar voor de das. Dat betekent dat er geen obstakels op looproutes of voor ingangen van burchten worden geplaatst;
 - (Tijdelijk) te behouden burchten, pijpen en essentiële wissels vallen buiten de invloedssfeer van (werk-)verlichting en er worden, indien nodig, maatregelen getroffen om (onbevoegde) betreding en aantasting van burchtlocaties te voorkomen;
 - De huidige wissels en het essentiële leefgebied van de das worden zo weinig mogelijk betreden, waarbij de activiteiten uitsluitend plaatsvinden tussen zonsopgang en zonsondergang, maar niet later dan 19:00 uur;

ODBN 18-12-2025
Kenmerk J

18

- Het verwijderen van bomen vindt gefaseerd in ruimte en tijd plaats. De beplanting wordt verwijderd over een periode van enkele weken, zodat er een bepaalde gewinning kan optreden;
- Dassenmaatregelen worden door een ter zake kundige in een Ecologische werkprotocol SMART uitgewerkt en in het veld begeleid.

Kleine marterachtigen

Ongeschikt maken plangebied

- De volgende maatregelen worden genomen om doden en verwonden van wezel, hermelijn en/of bunzing te voorkomen:
 - Leefgebied wordt in de periode 1 september tot en met eind februari (buiten de gevoelige periode) ongeschikt gemaakt door het verwijderen begroeiing en potentiële verblijfplaatsen;
 - Hierbij geldt dat, indien sprake is van een zogenaamde 'winterrefuge', waarin individuen zich uitsluitend kunnen handhaven doordat het omringende terrein gedurende de winter volledig ongeschikt raakt (geen dekking en/of verstrating en geen voedsel) en geen alternatieve uitwijkmogelijkheden naar gelijkwaardig winterhabitat in de directe omgeving aanwezig zijn, sprake is van essentiële overwinterlocaties die aanvullende bescherming vereisen, naast de voortplantingsperiode.
 - Voor deze locaties wordt niet in de winterperiode ongeschikt gemaakt.
 - In een eerste beoordeling wordt niet aangenomen dat er binnen het project sprake is van essentiële overwinterlocaties.
 - Dit leefgebied wordt vervolgens ongeschikt gehouden;
 - Grootchalige grond- of kapwerkzaamheden worden binnen het leefgebied in één richting kort gemaaid;
 - Bij grondverzet wordt 1 week voorafgaand aan de werkzaamheden hoog gras in één richting kort gemaaid.
- Specifieke werken met betrekking tot kleine marterachtigen worden vastgelegd in een Ecologisch Werkprotocol en periodiek toegelicht via een 'toolbox ecologie'.

Realiseren nieuw leefgebied

- In het kader van de landschappelijke inpassing van GOL wordt invulling gegeven aan het versterken en verbeteren van de kwaliteit van het leefgebied van kleine marterachtigen.
- Het uitgangspunt van het aanbrengen en/of versterken van het leefgebied van kleine marterachtigen zijn de drie 'aanwezigheidscriteria' voor kleine marterachtigen (voedsel, verbinding en verblijfplaatsen). De focus ligt bij alle locaties op het aanbrengen van landschapselementen, zoals houtsingels en struweelranden, die geleiding bieden voor de soorten en bijdragen aan een kleinschaliger landschap.
- Daarnaast wordt op elke locatie voorzien in voedselaanbod en verblijfplaatsen door binnen de landschapselementen steen- en takkenhopen, stobben aan te leggen.
- Ook worden abrupte en harde bosrandovergangen verzacht door het realiseren van een meer geleidelijke en soortenrijk overgang en het achterlaten van dood hout. Dit draagt bij aan het vergroten van de aanwezigheid van microhabitats en voedselaanbod, en daarmee kwaliteit van het leefgebied voor kleine marterachtigen.
- Ten behoeve van de te kappen boomopstand voor de realisatie van GOL geldt een compensatie verplichting. Bij herplant zal de inrichting worden afgestemd op de habitattiseisen van kleine marterachtigen, waaronder geleiding, dekking, connectiviteit en voedselaanbod.

ODBN 18-12-2025
Kenmerk J

19

- Specifieke locaties voor maatregelen zijn onder andere de Baardwijkse overlaat, het aanloop gebied 03.12 (gebied rondom de A59 tussen afrit 44 en 45) en de omgeving van De Gemeint.
- De nader detaillering van de maatregelen wordt in het eerste kwartaal van 2026 uitgewerkt en vastgelegd in een Beheer en Ontwikkelingsplan.
- Het merendeel van de natuurmaatregelen zijn integraal onderdeel van de uitvoeringswerkzaamheden. Het is daarom niet mogelijk om deze maatregelen allemaal voorafgaand aan de werkzaamheden te realiseren. In de directe omgeving van de ingreeplocaties is voldoende alternatief leefgebied aanwezig waar de soorten tijdelijk naar kunnen uitwijken. Vooruitlopend op de werkzaamheden worden in ieder geval de volgende maatregelen gerealiseerd:
 - de EVZ Blesseerpolder, in de periode van week 14 - 2026 tot en met week 27-2026. De eerste inplant en inrichting vinden plaats in het plantseizoen van najaar 2026 en voorjaar 2027;
 - de EVZ Voordijk in de periode week 36 - 2028 tot en met week 1-2029, met afronding van de resterende inrichting uiterlijk begin 2029.
- Daarnaast zal het compensatiegebied voor de das in de Baardwijkse Overlaat gaan fungeren als nieuw leefgebied en foerageergebied.

Steenmarter

- De maatregelen die worden genomen om het doden en verwonden van steenmarter te voorkomen, sluiten aan bij de maatregelen voor kleine marterachtigen en dassen.
- Daarbij ligt de focus op de uitvoering in de minst twetsbare periode, een zorgvuldige uitvoering van kap- en grondwerkzaamheden en ecologische begeleiding bij het ontmantelen van grondhopen.
- Ook ten aanzien van maatregelen voor verblijfplaatsen, leefgebied en foerageergebied sluit de steenmarter aan bij de maatregelen die worden getroffen voor de das en kleine marterachtigen.

Poelkikker en Alpenwatersalamander

Wegvangen individuen

- Werkzaamheden aan sloten met poelkikker en/of Alpenwatersalamander worden uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode (15 maart – 15 september).
- Indien werkzaamheden buiten de voortplantingsperiode niet mogelijk zijn worden de sloten voorafgaand aan de voortplantingsperiode afgeschermd met amfibieën schermen (HDPE, 50 centimeter hoog, 10 centimeter ingegraven).
- Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden worden aanwezige dieren weggevangen uit het werkgebied.
 - Dit vindt plaats in de periode vanaf maart tot en met begin mei, wanneer de dieren zich verplaatsen naar het voortplantingswater.
 - Het vangen gebeurt door het water (gedeeltelijk) uit te rasteren en ronde vangemmers van voldoende diepte te plaatsen aan de landzijde van het raster.
 - De vangemmers worden minimaal tweemaal daags gecontroleerd.
 - Gevangen exemplaren worden uitgezet in direct aangrenzende of in de omgeving aanwezige, voor de soorten geschikte wateren, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. De exacte uitzetlocatie wordt op het moment van wegvangen bepaald door een ter zake kundige ecoloog.
 - Gezien de relatief beperkte opgave met betrekking tot het dempen en/of vergraven van watergangen binnen het projectgebied, wordt verwacht dat de vangstaantallen beperkt zijn, waardoor exemplaren eenvoudig kunnen worden

ODBN 18-12-2025
Kenmerk J

20

- overgezet zonder negatieve effecten op aanwezige populatie en de draagkracht van het leefgebied.
- o Het vangen wordt afgerond wanneer op basis van het vangstverloop aanneemlijk is dat het overgrote deel van de aanwezige dieren is weggevangen.
 - Doorgaans wordt tijdens de vangperiode op basis van de dagelijkse vangstaallen een optimum zichtbaar, waarna de vangcurve afvlakt en stabiliseert, met soms nog incidentele vangsten.
 - Dit moment geldt als het aantoonbare punt waarop het merendeel van de aanwezige populatie is weggevangen, waarna de locatie wordt vrijgegeven.
- Kap van bomen in het bosje ten noorden van De Gemeint vindt plaats buiten de overwinteringsperiode van de poolkikker en Alpenwatersalamander. Takken en stobben worden voor aanvang van de overwinteringsperiode verwijderd.
- Het overwinteringsbiotoop wordt vooraftaand aan de overwinteringsperiode afgeschermd met behulp van amfibieenschermen (HDPE, 50 centimeter hoog, 10 centimeter ingegraven).
 - o Voor de overwinteringsperiode wordt voor de poolkikker 15 oktober tot 15 april aangehouden en voor de Alpenwatersalamander van oktober tot maart. Deze periode kan korter of langer zijn en wordt op dat moment vastgesteld door een ter zake kundige.
- De maatregelen worden SMART uitgewerkt en vastgelegd in een Ecologisch Werkprotocol door een ter zake kundige.

Nieuw leefgebied

- Ter plaatse van De Gemeint wordt voor poolkikker en Alpenwatersalamander circa 900 meter slootengte vergraven. In de eindsituatie komt ter plaatse en in de omgeving meer geschikt aquatisch leefgebied terug, onder andere in de vorm van sloten.
 - o De watergangen zijn qua profilering gelijkwaardig aan de oorspronkelijke situatie.
 - o De aan te leggen grotere waterpartij voldoet qua ontwerp en functionaliteit voor poolkikker aan de uitgangspunten van het Kennisdocument Poolkikker (Bijl2, 2017).
- Voor de locatie van de Alpenwatersalamander in het buitengebied van Waalwijk, aan de westzijde van plangebied GOL, wordt het perceel tussen de A59 en de te realiseren parallelstructuur heringericht ten behoeve van de Alpenwatersalamander, en tevens functioneel geschikt gemaakt voor de poolkikker. Hierdoor is in de eindsituatie minimaal een gelijkwaardige hoeveelheid aquatisch leefgebied aanwezig als voor de ingreep.
 - o Dit wordt onder andere gerealiseerd door herprofilering en aanleg van sloten.
 - o Ter plaatse van de te realiseren parallelstructuur worden 4 onderdoorgangen aangelegd om barrièrewerking en isolatie van het compensatieperceel te voorkomen. Dit betreft 1 kleine faunatunnel (Aco Pro Klimaatunnel) en 3 waterduikers met een diameter van 1.250 millimeter.
- Nieuw aan te leggen en/of beheerprofielde watergangen, slootstructuren en poelen voldoen ten minste aan de volgende voorwaarden:
 - o Ze zijn van minimaal gelijkwaardige omvang als de te dempen watergangen;
 - o Ze zijn ten minste in de periode april tot en met september waterhoudend;
 - o De oevers hebben een helling van 1:2 tot 1:5, waarbij op het landdeel van de oever op minimaal één derde kruidachtige en grassachtige vegetatie aanwezig is;
 - o In het kader van beheer wordt minimaal één derde van het waterdeel niet geschoond of gebaggerd.

ODBN 18-10-2025
Kenmerk J

21

- Het bovenstaande wordt opgenomen als ontwerp- en inrichtingsreis. Soortspecifieke aandachtspunten voor beheer en onderhoud worden vastgelegd in het nader op te stellen Beheer- en Ontwikkelingsplan.

Ontsnippering en aanleg nieuwe natuur

- Bij de realisatie van GOL worden verschillende ruimtelijke ingrepen getroffen die invulling gegeven aan de provinciale doelstelling gericht op het minimaliseren van barrièrewerking van infrastructuur op het landschap en de leefomgeving van fauna, en het aanrechten van onderdelen van het Natuurnetwerk Brabant (NNB).
- Ter hoogte van de aansluiting 40, de Baardwijkse Overlaats/Overlaatsweg en aansluiting 45 zijn ruimtelijke gaten 'groene corridor' aanwezig waar in het kader van GOL specifieke ingrepen worden gerealiseerd om de connectiviteit van het natuurlijke landschap te borgen en te versterken. Dit gebeurt, onder andere, door de aanleg van de ecologische verbindingzones (EVZ's) Baardwijkse Overlaats, Voordijk en Drongelens kanaal en door de realisatie van 7 faunatunnels, waaronder een grote faunatunnel onder de A59 (O3.12), een reëntunnel (O3.14) en 5 droge faunatunnels (O4.3, O3.13.1 tot en met 4).
 - Daarnaast wordt onder de Noordelijke Parallelweg te Waalwijk een extra droge faunatunnel (600 millimeter) aangelegd ten behoeve van het behoud van uitwisselingsmogelijkheden voor kleine marterachtigen.
 - Alle voorzieningen worden, voor wat betreft dimensionering, inrichting en landschappelijke inpassing, uitgevoerd conform de Leidraad Faunavoorsieningen bij Infrastructuur (Vansink et al., 2013). Dit houdt onder andere in dat:
 - o Voor alle faunapassages worden geleidende voorzieningen (faunarasters) aangelegd die dieren in staat stellen om de verbinding te vinden;
 - o Het type en de dimensionering van de geleidende voorziening (grovildraster, kleinwildraster met of zonder HDPE flap) worden per faunapassage afgesteld op de doelsoorten (grovild, kleinwild en/of amfibieën);
 - o De lengte van de rasters wordt bepaald op basis van de minimale afstand zoals opgenomen in de leidraad en/of afgesteld op de aangrenzende biotoop en de daarbij behorende soorten;
 - o Bij het begin en einde van de rasters wordt gehouden rekening met het fence-edge-effect.
 - o De noodzaak en plaatsing van eventuele terugkeervoorzieningen worden bepaald aan de hand van kansrijke locaties waar dieren op de weg kunnen komen, zoals kruisingen van infrastructuur en watergangen;
 - o Het bovenstaande wordt als onderdeel van het ontwerp vastgelegd in een rasterkaart.

De locaties van de voorzieningen zijn weergegeven in bijlage 2.

Afweging voor de gewone dwergvleermuis (Sporlaan Drunen)

Voor de gewone dwergvleermuis wordt ter hoogte van de Spoorlaan te Drunen geen nieuwe vliegroute gerealiseerd door middel van boomaanplant. Het huidige plan vormt echter het best haalbare alternatief voor deze locatie. De afwijking ten opzichte van het voorkeursprincipe uit het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (Bijl2, 2024) betreft dat de functionele vliegroute ter plaatse van de Spoorlaan niet wordt gerealiseerd door opgaande bomen met kroonstructuren waar vleermuizen beschut onder kunnen vliegen, maar door het opwaarderen van de bestaande geleidende structuur met een dichte, opgaande struiklaag, die voldoende landschappelijke geleiding en beschutting biedt en daarmee de vliegroudefunctie functioneel vervangt.

ODBN 18-10-2025
Kenmerk J

22

Conform het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (Bijl2, 2024) zijn verschillende alternatieven afgewogen om te komen tot de best passende oplossing voor het vervangen van de vliegroudefunctie. Aanplant van bomen bleek hierbij niet mogelijk vanwege ruimtelijke conflicten met onder andere:

- de aan te leggen weg- en fietsstructuur;
- de wateropgave van het waterschap;
- ondergrondse infrastructuur van Gasunie en Enxsis.

Daarnaast is aanplant van bomen op het talud van de geluidswal niet mogelijk, omdat het talud na uitvoering van de werkzaamheden te steil is voor duurzame boomaanplant. Het opwaarderen van de bestaande geleidende structuur van de geluidswal met struikgewas is daarmee, conform het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis, de best passende maatregel om de functie van de vliegroudefunctie te vervangen.

Fasering en afwijking van kennisdocumenten

Het Kennisdocument Kleine Marterachtigen geeft aan dat optimalisatie van leefgebied altijd voorafgaand aan de werkzaamheden moet worden uitgevoerd. Ook voor andere beschermde soorten geniet het de voorkeur om aanleg van nieuw habitat en optimalisatie van bestaand habitat voorafgaand aan de werkzaamheden te realiseren. In het voorliggende project is het echter niet mogelijk al het nieuwe en te optimaliseren leefgebied voorafgaand aan de werkzaamheden te realiseren. Een aanzienlijk deel van de compenserende maatregelen wordt gerealiseerd binnen het plangebied. Dit kan dus pas gerealiseerd worden na afronding van de werkzaamheden. Op sommige locaties, zoals bijvoorbeeld bij het nieuwe leefgebied voor de das, is het wel gelukt om de compensatie voorafgaand aan de werkzaamheden te realiseren. Omdat het project hoofdzakelijk de aanleg van wegen betreft, is sprake van een relatief smalle ruimtelijke ingreep, waardoor in de omgeving ruim voldoende tijdelijke uitwijkmogelijkheden beschikbaar blijven voor de betrokken beschermde soorten. Daarnaast is, mede door het relatief smalle oppervlakte beslag van het planvoornemen, geen sprake van verlies van essentieel leefgebied. Doordat op meerdere locaties reeds vooraf wordt gecompenseerd, er geen sprake is van verlies van essentieel leefgebied en er in alle gevallen voldoende tijdelijke uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn, kan gemotiveerd worden afgevoerd van het Kennisdocument Kleine Marterachtigen voor wat betreft het voorafgaand realiseren of optimaliseren van leefgebied. Hetzelfde uitgangspunt geldt voor de overige in het project aanwezige beschermde soorten.

ODBN 18-10-2025
Kenmerk J

23

2.7 Voorschriften

Wij nemen in aanvulling op voorgestelde maatregelen de volgende voorschriften op om de staat van instandhouding te kunnen borgen voor de:

- buizerd;
- gewone dwergvleermuis;
- das;
- wezel;
- buntling;
- hermelijn;
- steenmarter;
- poolkikker en
- Alpenwatersalamander.

Algemene voorschriften

1. De vergunninghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden beginnen bekend is, maar uiterlijk 2 werkdagen voor de start van de activiteiten, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar ons op te sturen. Onder werkzaamheden en/of activiteiten worden alle handelingen verstaan die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken van verblijfplaatsen.
2. De vergunninghouder dient onmiddellijk contact met ons op te nemen via info@odbn.nl, als tijdens het uitvoeren van de activiteiten andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen, of als andere activiteiten zoals bedoeld in onderdeel I en II van het besluit noodzakelijk zijn.
3. Deze vergunning kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder, haar rechtsopvolgers, of door (rechts)personen die in opdracht van de vergunninghouder handelen. De vergunninghouder of haar rechtsopvolgers blijven verantwoordelijk en aansprakelijk voor de naleving van de aan dit besluit verbonden voorschriften.
4. De genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van dit besluit en de daaraan verbonden voorschriften, zodat zij deze correct kunnen uitvoeren.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op eerste verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
6. De vergunninghouder dient, met inachtneming van deze voorschriften, de activiteiten (inclusief alle maatregelen voor de soorten) uit te voeren zoals beschreven in de aanvraag en het activiteitenplan (hoofdstuk 4 en 5) en de aanvullende gegevens van 14 en 18 november 2025.
7. De activiteiten en hier genoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige (hierna: ecoloog) op het gebied van de soorten waarvoor de vergunning is verleend.
8. Alle handelingen en bevindingen dienen door de ecoloog te worden bijgehouden in een logboek. Onder handelingen worden alle activiteiten verstaan die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken, uitvoeren van controle rondes, en het plaatsen van tijdelijke en permanente voorzieningen. Ook dienen duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen in het logboek te worden opgenomen. Dit logboek dient op eerste verzoek aan een toezichthouder te worden verstrekt.

¹ Wat wij hieronder verstaan staat op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO): <https://www.rvo.nl/ondernemen/boven-matland-ecologisch-deskundige>

ODBN 18-10-2025
Kenmerk J

24

9. De vergunninghouder dient een Ecologisch Werkprotocol op te stellen op basis van de aanvraag en de hier genoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de initiatieflocatie, dienen voorafgaand aan de werkzaamheden van de inhoud van het werkprotocol op de hoogte te zijn en dienen dit aantoonbaar na te leven. Het Ecologisch Werkprotocol dient ter informatie te worden toegezonden via info@odbn.nl, uiterlijk 2 werkdagen voor de start van de werkzaamheden. Mail het Ecologisch Werkprotocol naar info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.
10. Zodra alle handelingen en activiteiten zijn uitgevoerd die betrekking hebben op de beschermde soorten, dient de afronding van de werkzaamheden bij ons te worden gemeld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de gerealiseerde permanente voorzieningen, het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen en de inrichting van het plangebied. Dit dient te gebeuren door het logboek naar info@odbn.nl te sturen, onder vermelding van het zaaknummer.

De algemene voorschriften zijn opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de vergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n).

Specifieke voorschriften

Amfibieën

11. Wanneer voortplantingswater van de poelkikker en/of Alpenwatersalamander wordt uitgerasterd, dient dit zodanig te gebeuren dat amfibieën geen landhabitat binnen het plangebied kunnen betrekken.
- Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat amfibieën niet tot winterrust komen binnen het plangebied. In de maatregelen is opgenomen dat het voortplantingswater 'gedeeltelijk' wordt uitgerasterd. Deze formulering biedt voldoende zekerheid.*
12. Wanneer wordt afgeweken van de genoemde kwetsbare winterperiodes voor de poelkikker en Alpenwatersalamander, dient dit in het logboek voldoende te worden onderbouwd. Deze onderbouwing dient te worden opgesteld door een ecologisch deskundige op het gebied van de poelkikker en Alpenwatersalamander en dient te zijn gebaseerd op het klimatologische verloop van het jaar, de weersomstandigheden en de ecologie van de betrokken soorten. Er mag maximaal 2 weken worden afgeweken van de genoemde data.
- Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de niet in de kwetsbare winterperiode van de poelkikker of Alpenwatersalamander wordt gewerkt.*
13. Sloten en waterpartijen met poelkikker en/of Alpenwatersalamander dienen te worden leeggepompt met een amfibie vriendelijke pomp. Dit dient plaats te vinden na het wegengingen en voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden. Het overgebleven slib dient te worden nagezocht op achtergebleven individuen. Deze individuen moeten, conform de overige maatregelen, worden verplaatst naar geschikt leefgebied.
- Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de sloten en waterpartijen vrij zijn van poelkikker en Alpenwatersalamander op het moment dat de werkzaamheden starten.*

ODBN 18-1025
Kenmerk J

25

Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de tijdelijke voorzieningen ten allen tijden functioneel blijven.

19. Alle tijdelijke alternatieve voorzieningen voor de vliegrouetes van de gewone dwergvleermuis dienen functioneel behouden te blijven totdat de vervangende vliegrouetes functioneel zijn. In het logboek moet, door een ter zake deskundige, worden onderbouwd wanneer de nieuwe vliegrouetes functioneel zijn.
- Dit voorschrift is opgenomen om te voorkomen dat tijdelijke voorzieningen worden verwijderd voordat de nieuwe vliegrouete functioneel is.*
20. De tijdelijke alternatieve voorzieningen voor de vliegrouetes van de gewone dwergvleermuis dienen te allen tijde, gedurende de gebruiksfase van de gewone dwergvleermuis, vrij te zijn van lichtverstoring door de werkzaamheden. Voor het voorkomen van lichtverstoring gelden de principes uit het kennisdocument gewone dwergvleermuis.
- Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de tijdelijke voorzieningen functioneel zijn en niet door lichtverstoring worden aangetast.*
21. De fietstunnel ter hoogte van de Blesertweg, die als geleiding voor de gewone dwergvleermuis zal functioneren, dient een minimale doorsnede van 5 bij 5 meter te hebben.
- Dit voorschrift is opgenomen om te voldoen aan de eisen van het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BU12, 2024), waarin is vastgelegd dat een fietstunnel minimaal deze afmeting moet hebben om functioneel te zijn.*
22. Daar waar de vliegrouetes worden doorkruist door wegen ter hoogte van De Gemeint, dient in de nieuwe situatie voor de gewone dwergvleermuis een hop-over te worden gerealiseerd. Deze hop-over dient te voldoen aan de eisen uit het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BU12, 2024).
- Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de gewone dwergvleermuis veilig kan oversteken op locaties waar vliegrouetes door wegen worden doorsneden.*
23. De plantgroepjes struweel die op het talud van het geluidscherm worden aangeplant, dienen een maximale onderlinge afstand van 1 meter te hebben.
- Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de nieuwe vliegrouete voor de gewone dwergvleermuis functioneel is.*

ODBN 18-1025
Kenmerk J

27

Marterachtigen

14. Voor de steenmarter en kleine marterachtigen dienen minimaal 2 marterhopen te worden gerealiseerd nabij de Spoordijk, binnen het leefgebied van de betrokken soorten. Deze verblijfplaatsen dienen te worden gerealiseerd conform de voorwaarden van het kennisdocument kleine Marterachtigen (BU12, 2024), met uitzondering van de openingen. Deze dienen een diameter van 8 centimeter groot te hebben, zodat ook de steenmarter toegang heeft tot de verblijfplaats.
- Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat binnen het leefgebied verblijfplaatsen beschikbaar zijn voor de steenmarter en kleine marterachtigen, aangezien niet zeker is dat zij gebruik zullen maken van de voor de das ingerichte kunstburcht.*
15. Wanneer in het maatregelen is aangegeven dat een direct een dierenarts ter plaatse moet zijn, geldt het volgende. Voorafgaand aan het uitvoeren van werkzaamheden waar de dierenarts mogelijk voor aanwezig moet zijn, dient dit te worden gemeld aan deze dierenarts. Deze werkzaamheden kunnen pas starten nadat geborgd is dat de dierenarts binnen twee uur nadat een oproep is gedaan, aanwezig kan zijn.
- Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat er binnen een redelijke termijn een dierenarts aanwezig is om de benodigde werkzaamheden te kunnen uitvoeren.*
16. Voor het verwijderen van verse dassenpijpen en oude dassenpijpen binnen de reikwijdte van het project GOL gelden de volgende aanvullende eisen:
- Pijpen mogen alleen worden verwijderd wanneer dit noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden inzake GOL. In het logboek moet deze noodzaak worden onderbouwd;
 - Oude pijpen mogen alleen worden verwijderd wanneer het om maximaal 4 pijpen in een territorium gaat.
- Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat niet onnodig pijpen van de das worden verwijderd. Het maximumaantal van 4 pijpen is opgenomen om te borgen dat er slechts een kleine hoeveelheid pijpen wordt verwijderd. Het verwijderen van grotere hoeveelheden pijpen kan een negatief effect hebben op de lokale dassenpopulatie.*
17. Voor de voorgestelde algemene maatregelen voor de das geldt dat deze in ieder geval, tenzij anders benoemd, binnen 200 meter van de dichtstbijzijnde ingang van de burcht toegepast dienen te worden.
- Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de verstoring van de das tot een minimum wordt beperkt. Conform het kennisdocument das (BU12, 2017) kunnen werkzaamheden binnen 200 meter van de meest nabijgelegen toegang tot de dassenburchtburcht effect hebben op de functionaliteit van de burcht.*

Gewone dwergvleermuis

18. Alle opgaande vegetatie die dient als tijdelijke geleiding van de gewone dwergvleermuis ter hoogte van de Spoorlaan te Drunen, dient behouden te blijven totdat de nieuwe vliegrouete functioneel is. Indien deze vegetatie uitvalt, dient deze direct te worden vervangen door bewezen effectieve geleidende maatregelen conform het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BU12, 2024). In het logboek moet, door een ter zake deskundige, worden onderbouwd wanneer de nieuwe vliegrouete functioneel is.

ODBN 18-1025
Kenmerk J

28

2.8 Staat van instandhouding

Door de voorgenomen werkzaamheden blijft de staat van instandhouding van de volgende soorten behouden:

- buizerd;
- gewone dwergvleermuis;
- das;
- wezel;
- bunzing;
- hermelijn;
- steenmarter;
- poelkikker;
- Alpenwatersalamander;

Dit omdat voor, tijdens en na de werkzaamheden maatregelen worden getroffen. Daarnaast wordt het gebied ingericht conform de ecologische eisen van de aangevraagde soorten.

Conclusie

De gevraagde omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet voor een flora- en fauna-activiteit wordt, voor de in de aanvraag beschreven activiteiten, verleend voor de volgende soorten:

- buizerd;
- gewone dwergvleermuis;
- das;
- wezel;
- bunzing;
- hermelijn;
- steenmarter;
- poelkikker;
- Alpenwatersalamander;

Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden.

ODBN 18-1025
Kenmerk J

28

Bijlage 1. Overzichtstekening van de planlocatie

Figuur 1. Locatie van de werkzaamheden van het GOL project rondom de A59 tussen 's Hertogenbosch en Waalwijk. De activiteiten vinden plaats binnen het zwarte gebied.

ODBN 18-43-025
Kenmerk J

29

Bijlage 2. Locaties van de maatregelen

Figuur 2. Locatie van het compensatie gebied voor de buizerd. Compensatie gebied is aangegeven met en groen vlak. De huidige nestlocatie in geel. De te kappen bomen in rood.

ODBN 18-43-025
Kenmerk J

30

Figuur 3. Indicatie van het kunstvoorziening voor de tijdelijke geleiding van de gewone dwergvleermuis ter hoogte van de Spoorlaan te Drunen.

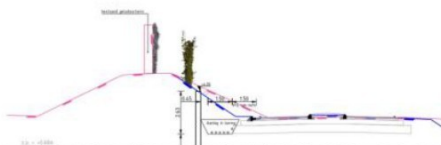
Figuur 4. Indicatieve locatie aanduiding van de 2 trajecten met tijdelijke geleidende voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis ter hoogte van de Spoorlaan te Drunen.

ODBN 18-43-025
Kenmerk J

31

Figuur 5. Locatie van de permanente vervangende vliegroute voor de gewone dwergvleermuis ter hoogte van de Spoorlaan te Drunen.

Figuur 6. Conceptontwerp van de vervangende vliegroute langs de Spoorlaan te Drunen. Rechts ligt de nieuwe weg. Links het bestaande talud met het (begroeide) geluidscherm en het te realiseren struweel.

ODBN 18-43-025
Kenmerk J

32

Figuur 7. Overzichtkaart van de te realiseren ecologische verbindingzones en faunaverbindingen. Niet zichtbaar zijn de kleine faunatuin en duikers bij aan te leggen parallelweg in het buitengebied te Waalwijk.

ODBN 18-1-2025
Kenmerk J

33

Figuur 8. Indicatieve locaties verbindingen onderlangs de parallelweg in het buitengebied te Waalwijk voor en Alpenwatersalamander en kleine marterachtigen.

ODBN 18-1-2025
Kenmerk J

34

Bijlage 2 VERIFICATIE VOORSCHRIFTEN OMGEVINGSVERGUNNING

Voorschrift	Tekst	Locatie in EWP
Algemeen		
1.	De vergunninghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden beginnen bekend is, maar uiterlijk 2 werkdagen voor de start van de activiteiten, het bij het Besluit bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar ons op te sturen. Onder werkzaamheden en/of activiteiten worden alle handelingen verstaan die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken van verblijfplaatsen.	§4.1
2.	De vergunninghouder dient onmiddellijk contact met ons op te nemen via info@odbn.nl, als tijdens het uitvoeren van de activiteiten andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen, of als andere activiteiten zoals bedoeld in onderdeel I en II van het besluit noodzakelijk zijn.	§4.3
3.	Deze vergunning kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder, haar rechtsopvolgers, of door (rechts)personen die in opdracht van de vergunninghouder handelen. De vergunninghouder of haar rechtsopvolgers blijven verantwoordelijk en aansprakelijk voor de naleving van de aan dit besluit verbonden voorschriften.	Hfd. 1
4.	De genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van dit besluit en de daaraan verbonden voorschriften, zodat zij deze correct kunnen uitvoeren.	Hfd. 1
5.	Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op eerste verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.	Hfd. 1
6.	De vergunninghouder dient, met inachtneming van deze voorschriften, de activiteiten (inclusief alle maatregelen voor de soorten) uit te voeren zoals beschreven in de aanvraag en het activiteitenplan (hoofdstuk 4 en 5) en de aanvullende gegevens van 14 en 18 november 2025.	Hfd. 1
7.	De activiteiten en hier genoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige, bron RVO, (hierna: ecooloog) op het gebied van de soorten waarvoor de vergunning is verleend.	§4.2
8.	Alle handelingen en bevindingen dienen door de ecooloog te worden bijgehouden in een logboek. Onder handelingen worden alle activiteiten verstaan die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken, uitvoeren van controlerondes, en het plaatsen van tijdelijke en permanente voorzieningen. Ook dienen duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen in het logboek te worden opgenomen. Dit logboek dient op eerste verzoek aan een toezichthouder te worden verstrekt.	§4.5.3
9.	De vergunninghouder dient een Ecologisch Werkprotocol op te stellen op basis van de aanvraag en de hier genoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de initiatieflocatie, dienen voorafgaand aan de werkzaamheden van de inhoud van het werkprotocol op de hoogte te zijn en dienen dit aantoonbaar na te leven. Het Ecologisch Werkprotocol dient ter informatie te worden toegezonden via info@odbn.nl, uiterlijk 2 werkdagen voor de start van de werkzaamheden. Mail het Ecologisch Werkprotocol naar info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.	Hfd. 1 en §4.1
10.	Zodra alle handelingen en activiteiten zijn uitgevoerd die betrekking hebben op de beschermde soorten, dient de afronding van de werkzaamheden bij ons te worden gemeld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de gerealiseerde permanente voorzieningen, het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen en de inrichting van het plangebied. Dit dient te gebeuren door het logboek naar info@odbn.nl te sturen, onder vermelding van het zaaknummer.	§4.1
Amfibieën		
11.	Wanneer voortplantingswater van de poelkikker en/of Alpenwatersalamander wordt uitgerasterd, dient dit zodanig te gebeuren dat amfibieën geen landhabitat binnen het plangebied kunnen betrekken.	§3.5.4
12.	Wanneer wordt afgeweken van de genoemde kwetsbare winterperiodes voor de poelkikker en Alpenwatersalamander, dient dit in het logboek voldoende te worden onderbouwd. Deze onderbouwing dient te worden opgesteld door een ecologisch deskundige op het gebied van de poelkikker en Alpenwatersalamander en dient te zijn gebaseerd op het klimatologische verloop van het jaar, de weersomstandigheden	§3.5.4

	en de ecologie van de betrokken soorten. Er mag maximaal 2 weken worden afgeweken van de genoemde data.	
13.	Sloten en waterpartijen met poelkikker en/of Alpenwatersalamander dienen te worden leeggepompt met een amfibievriendelijke pomp. Dit dient plaats te vinden ná het wegvangen en voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden. Het overgebleven slib dient te worden nagezocht op achtergebleven individuen. Deze individuen moeten, conform de overige maatregelen, worden verplaatst naar geschikt leefgebied.	§3.5.4
Steenmarter en kleine marterachtigen		
14.	Voor de steenmarter en kleine marterachtigen dienen minimaal 2 marterhopen te worden gerealiseerd nabij de Spoordijk, binnen het leefgebied van de betrokken soorten. Deze verblijfplaatsen dienen te worden gerealiseerd conform de voorwaarden van het Kennisdocument Kleine Marterachtigen (Bij12, 2024), met uitzondering van de openingen. Deze dienen een diameter van 8 centimeter groot te hebben, zodat ook de steenmarter toegang heeft tot de verblijfplaats.	§3.7.4
Das		
15.	Wanneer in het maatregelen is aangegeven dat een direct een dierenarts ter plaatse moet zijn, geldt het volgende. Voorafgaand aan het uitvoeren van werkzaamheden waar de dierenarts mogelijk voor aanwezig moet zijn, dient dit te worden gemeld aan deze dierenarts. Deze werkzaamheden kunnen pas starten nadat geborgd is dat de dierenarts binnen twee uur nadat een oproep is gedaan, aanwezig kan zijn.	§3.5.1
16.	Voor het verwijderen van verse dassenpijpen en oude dassenpijpen binnen de reikwijdte van het project GOL gelden de volgende aanvullende eisen: a) Pijpen mogen alleen worden verwijderd wanneer dit noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden inzake GOL. In het logboek moet deze noodzaak worden onderbouwd; b) Oude pijpen mogen alleen worden verwijderd wanneer het om maximaal 4 pijpen in een territorium gaat.	§3.5.2
17.	Voor de voorgestelde algemene maatregelen voor de das geldt dat deze in ieder geval, tenzij anders benoemd, binnen 200 meter van de dichtstbijzijnde ingang van de burcht toegepast dienen te worden.	§3.4.2
Vleermuizen		
18.	Alle opgaande vegetatie die dient als tijdelijke geleiding van de gewone dwergvleermuis ter hoogte van de Spoorlaan te Drunen, dient behouden te blijven totdat de nieuwe vliegrouete functioneel is. Indien deze vegetatie uitvalt, dient deze direct te worden vervangen door bewezen effectieve geleidende maatregelen conform het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BIJ12, 2024). In het logboek moet, door een ter zake deskundige, worden onderbouwd wanneer de nieuwe vliegrouete functioneel is.	§3.1.1 en §3.4.1
19.	Alle tijdelijke alternatieve voorzieningen voor de vliegrouetes van de gewone dwergvleermuis dienen functioneel behouden te blijven totdat de vervangende vliegrouetes functioneel zijn. In het logboek moet, door een ter zake deskundige, worden onderbouwd wanneer de nieuwe vliegrouetes functioneel zijn.	§3.1.1 en §3.4.1
20.	De tijdelijke alternatieve voorzieningen voor de vliegrouetes van de gewone dwergvleermuis dienen te allen tijde, gedurende de gebruiksfase van de gewone dwergvleermuis, vrij te zijn van lichtverstoring door de werkzaamheden. Voor het voorkomen van lichtverstoring gelden de principes uit het Kennisdocument gewone dwergvleermuis.	§3.1.1 en §3.4.1
21.	De fietstunnel ter hoogte van de Biessertweg, die als geleiding voor de gewone dwergvleermuis zal functioneren, dient een minimale doorsnede van 5 bij 5 meter te hebben.	§3.7.2
22.	Daar waar de vliegrouetes worden doorkruist door wegen ter hoogte van De Gemeint, dient in de nieuwe situatie voor de gewone dwergvleermuis een hop-over te worden gerealiseerd. Deze hop-over dient te voldoen aan de eisen uit het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BIJ12, 2024).	§3.7.2
23.	De plantgroepjes struweel die op het talud van het geluidscherm worden aangeplant, dienen een maximale onderlinge afstand van 7 meter te hebben.	§3.7.2

Bijlage 3 VERIFICATIE EISEN

Verificatierapport Ecologisch Werkprotocol

TAAK-00386: Verificatie Ecologisch werkprotocol

onderdeel van werkpakket: WP-00473 | Ecologisch werkprotocol

Betrekking op proces(sen): PR-3.9 | Flora en Fauna (FF)
PR-3.9.1 | Ecologisch werkprotocol

VERIFICATIERAPPORT															
Eis-ID: Ver. ID:	Eistekst:	Gekoppeld aan:	Bovenliggende eisen:	Onderliggende eisen:	Verificatieplan:		Verificatietaak	Toelichting / resultaat:	Heeft afwijking:	Bewijsdocument(en):	Uitgevoerd door:	Oordeel:	Autorisatie:	Status (V):	
FF-010 V-004414	Titel: 2.4.9 - Flora en Fauna (FF): De Opdrachtnemer dient de Werkzaamheden uit te voeren met respect voor de natuur en het milieu.	PR-3.9 Flora en Fauna (FF)	-	-	Methode:	Document beoordeling	VT-004415	Hoofdstuk 1 Achtergrond, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)		Verificatie afgerond	
					Hoe:	Beschrijving opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is).									
					Moment:	Projectinrichting									
					Tijdstip:	Tijdens									
					Criterium/tol.:	Geen									
					Frequentie:	Eenmalig									
					Verificateur:	Omgevingsmanager									
					Registratie:	PLA - Plan									
FF-020 V-004420	Titel: 2.4.9 - Flora en Fauna (FF): Tijdens de uitvoering dienen maatregelen te zijn genomen t.a.v. flora en fauna conform geldende Wet & Regelgeving.	PR-3.9 Flora en Fauna (FF)	-	-	Methode:	Document beoordeling	VT-004421	Hoofdstuk 2 Effecten en te nemen maatregelen, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)		Verificatie afgerond	
					Hoe:	Procesbeschrijving opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is).									
					Moment:	Projectinrichting									
					Tijdstip:	Tijdens									
					Criterium/tol.:	Geen									
					Frequentie:	Eenmalig									
					Verificateur:	Omgevingsmanager									
					Registratie:	PLA - Plan									
FF-100 V-004423	Titel: 2.4.9.1 - Ecologisch werkprotocol: De Opdrachtnemer dient een Ecologisch Werkprotocol op te stellen conform de [gedragscode Flora- en Faunawet van Rijkswaterstaat]. Opmerking: 2020-01-31 Nvl2: Q&A-394 (856610) Vraag: VS-02 eis FF 100: De genoemde gedragscode is niet meer van kracht sinds de nieuwe gedragscode in 2018 mbt de Wet natuurbescherming van kracht is gegaan. Voorwaarden voor toepassing van de nieuwe gedragscode is dat alleen een vrijstelling van ontheffingsplicht Wnb met behulp van de gedragscode van toepassing is, al de ruimtelijke ontwikkeling geen MER procedure is doorlopen. Daarmee is naar ons inziens het gebruik van de nieuwe gedragscode niet van toepassing voor het GOL. Klopt deze redenering? Antwoord: De Opdrachtnemer mag gebruik maken van een van de geldende Gedragscodes voor toepassingen die binnen die Gedragscodes zijn toegestaan. Indien in de toegepaste Gedragscode een uitzondering wordt gemaakt voor projecten waarvoor een MER-procedure is doorlopen, dan dient voor overtreding van verbodsbepalingen een ontheffing te worden aangevraagd. Overigens loopt voor de overtreding van verbodsbepalingen aangaande kleine marterachtigen een ontheffingsprocedure bij de provincie Noord-Brabant (Omgevingsdienst Brabant-Noord ODBN).	PR-3.9.1 Ecologisch werkprotocol	-	-	Methode:	Document beoordeling	VT-004424	Hoofdstuk 1 Achtergrond, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)		Verificatie afgerond	
					Hoe:	Beschrijving opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is).									
					Moment:	Projectinrichting									
					Tijdstip:	Tijdens									
					Criterium/tol.:	Geen									
					Frequentie:	Eenmalig									
					Verificateur:	Omgevingsmanager									
					Registratie:	PLA - Plan									
FF-110 V-004426	Titel: 2.4.9.1 - Ecologisch werkprotocol: Het Ecologisch Werkprotocol dient te omschrijven welke maatregelen getroffen moeten worden om effecten op beschermde soorten flora en fauna te voorkomen. Het werkprotocol bevat voor zover van toepassing maatregelen over: 1. de periode van het jaar waarin de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd; 2. de mate waarin en de wijze waarop verlichting tijdens en na de werkzaamheden kan worden ingezet; 3. het voorkomen van slachtoffers onder beschermde vogels en andere diersoorten; 4. het voorkomen van verstoring van vogels en andere beschermde diersoorten; 5. het voorkomen van het vernielen van beschermde planten; 6. de momenten waarop ecologische begeleiding noodzakelijk is.toepassing maatregelen over:	PR-3.9.1 Ecologisch werkprotocol	-	-	Methode:	Document beoordeling	VT-004427	Hoofdstuk 2 Effecten en te nemen maatregelen, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)		Verificatie afgerond	
					Hoe:	Beschrijving opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is).									
					Moment:	Projectinrichting									
					Tijdstip:	Tijdens									
					Criterium/tol.:	Geen									
					Frequentie:	Eenmalig									
					Verificateur:	Omgevingsmanager									
					Registratie:	PLA - Plan									

Verificatierapport Ecologisch Werkprotocol

Eis-ID: Ver. ID:	Eistekst:	Gekoppeld aan:	Bovenliggende eisen:	Onderliggende eisen:	Verificatieplan:	Verificatietaak	Toelichting / resultaat:	Heeft afwijking:	Bewijsdocument(en):	Uitgevoerd door:	Oordeel:	Autorisatie:	Status (V):
FF-120 V-004413	Titel: 2.4.9.1 - Ecologisch werkprotocol: Het is de Opdrachtnemer niet toegestaan bouwactiviteiten uit te voeren voordat het Ecologisch Werkprotocol is goedgekeurd door het Bevoegde Gezag.	PR-3.9.1 Ecologisch werkprotocol	-	-	Methode: Document beoordeling Hoe: Opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is). Moment: Projectinrichting Tijdstip: Tijdens Criterium/tol.: Geen Frequentie: Eenmalig Verificateur: Omgevingsmanager Registratie: PLA - Plan	VT-004414	§ 3.2 Registratie en verslaglegging, EWP. Door OM van OG is het EWP tevens opgestuurd aan ODBN, zie ook de reactie van ODBN.	-	P14420013-COR-02746 RE: Ecologisch werkprotocol (reactie ODBN) -Rev: 1.0 P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)	<div><div></div><div>J</div></div>	Verificatie afgerond
FF-130 V-004416	Titel: 2.4.9.1 - Ecologisch werkprotocol: De Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het nemen van toereikende mitigerende maatregelen ter bescherming van de aanwezige Flora en Fauna. Kosten voor het nemen van de mitigerende maatregelen zijn voor rekening van de Opdrachtnemer	PR-3.9.1 Ecologisch werkprotocol	-	-	Methode: Document beoordeling Hoe: Opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is). Moment: Projectinrichting Tijdstip: Tijdens Criterium/tol.: Geen Frequentie: Eenmalig Verificateur: Omgevingsmanager Registratie: PLA - Plan	VT-004417	Hoofdstuk 1 Achtergrond, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)	<div><div></div><div>J</div></div>	Verificatie afgerond
FF-140 V-004419	Titel: 2.4.9.1 - Ecologisch werkprotocol: De Opdrachtnemer zorgt dat personen die betrokken zijn bij de uitvoering van de werkzaamheden op de locatie met de beschermde soorten beschikken over aantoonbare door het bevoegd gezag erkende deskundigheid of werken onder directe aansturing van deze persoon.	PR-3.9.1 Ecologisch werkprotocol	-	-	Methode: Document beoordeling Hoe: Procesbeschrijving opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is). Moment: Projectinrichting Tijdstip: Tijdens Criterium/tol.: Geen Frequentie: Eenmalig Verificateur: Omgevingsmanager Registratie: PLA - Plan	VT-004420	§ 3.1 In te zetten deskundigheid, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)	<div><div></div><div>J</div></div>	Verificatie afgerond
FF-150 V-004422	Titel: 2.4.9.1 - Ecologisch werkprotocol: De Opdrachtnemer dient bij aantreffen van vermoedelijk door de Wet Natuurbescherming beschermde diër- en plantensoorten dit onmiddellijk te melden bij de Opdrachtgever	PR-3.9.1 Ecologisch werkprotocol	-	-	Methode: Document beoordeling Hoe: Procesbeschrijving opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is). Moment: Projectinrichting Tijdstip: Tijdens Criterium/tol.: Geen Frequentie: Eenmalig Verificateur: Omgevingsmanager Registratie: PLA - Plan	VT-004423	§ 3.3 Kwaliteitsborging, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)	<div><div></div><div>J</div></div>	Verificatie afgerond
FF-160 (a) V-004425	Titel: 2.4.9.1 - Ecologisch werkprotocol: (deel 1 van 2) De volgende mitigerende maatregelen worden namens Provincie Noord-Brabant in het speciaal uitgelicht en dienen door Opdrachtnemer uitgevoerd te zijn: # Voor de Kamsalamander geldt: 1. Sterk geluids- en trillingsproducerende werkzaamheden zoals heien, plaatsen van damwanden en grootschalig transport dienen nabij het natuurgebied Baardwijkse Overlaat niet plaats te vinden binnen de gevoelige voortplantingsperiode van de kamsalamander (maart t/m september); 2. Sterk geluids- en trillingsproducerende werkzaamheden (zoals heien) dienen bij het natuurgebied Baardwijkse Overlaat uitgevoerd te zijn middels geluidsreducerende methoden, bijvoorbeeld boorpalen of een geluidsarm heiblok. # Voor de kleine modderkruiper en grote modderkruiper geldt: 1. Sterk geluids- en trillingsproducerende werkzaamheden zoals heien, plaatsen van damwanden en grootschalig transport vinden nabij het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek niet plaats binnen de gevoelige voortplantingsperiode van de kleine modderkruiper en grote modderkruiper (april t/m augustus); 2. Sterk geluids- en trillingsproducerende werkzaamheden (zoals heien) worden bij het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek uitgevoerd middels geluidsreducerende methoden, bijvoorbeeld boorpalen of een geluidsarm heiblok.	PR-3.9.1 Ecologisch werkprotocol	-	-	Methode: Document beoordeling Hoe: Beschrijving opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is). Moment: Projectinrichting Tijdstip: Tijdens Criterium/tol.: Geen Frequentie: Eenmalig Verificateur: Omgevingsmanager Registratie: PLA - Plan	VT-004426	§ 2.9 Maatregelen irt gebiedsbescherming, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)	<div><div></div><div>J</div></div>	Verificatie afgerond

Verificatierapport Ecologisch Werkprotocol

Eis-ID: Ver. ID:	Eistekst:	Gekoppeld aan:	Bovenliggende eisen:	Onderliggende eisen:	Verificatieplan:	Verificatietaak	Toelichting / resultaat:	Heeft afwijking:	Bewijsdocument(en):	Uitgevoerd door:	Oordeel:	Autorisatie:	Status (V):
FF-160 (b) V-004428	Titel: 2.4.9.1 - Ecologisch werkprotocol: (deel 2 van 2) De volgende mitigerende maatregelen worden namens Provincie Noord-Brabant in het speciaal uitgelicht en dienen door Odrachtnemer uitgevoerd te zijn: # Ten behoeve van verdroging geldt: Het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek ligt op korte afstand van het plangebied (circa 15 m). Het gebied is aangewezen voor habitattypen en –soorten die gevoelig zijn voor verdroging (zie tabel 4.5). Op korte afstand van dit Natura 2000-gebied wordt een ecotunnel aangelegd. Mogelijk is bij de aanleg van deze ecotunnel bemaling noodzakelijk. Dit kan leiden tot verdroging in het Natura 2000-gebied. Bij eventueel benodigde bemalingen ter hoogte van het Natura 2000- gebied Vlijmen Ven, Moerputten & Bossche Broek worden maatregelen getroffen zodat er geen veranderingen in de grondwaterstand binnen het Natura 2000-gebied plaatsvinden. Hierbij wordt gedacht aan bijvoorbeeld het werken 'in den natte' met onderwaterbeton, het gebruik van retourbemaling of het graven van een tijdelijke watergang om de invloedstraal van de grondwaterverlaging te beperken Middels het toepassen van bovenstaande mitigerende maatregel is geen sprake van verandering in grondwaterstand. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen zijn uitgesloten. # Ten behoeve van licht geldt: In de aanlegfase wordt gewerkt tussen zonsopgang en zonsondergang. Indien dit niet mogelijk is wordt gebruik gemaakt van gerichte bouwverlichting, waarbij het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek onverlicht blijft. Negatieve effecten door verstoring door licht in de aanlegfase zijn hierdoor uitgesloten.	PR-3.9.1 Ecologisch werkprotocol	-	-	Methode: Document beoordeling Hoe: Beschrijving opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is). Moment: Projectinrichting Tijdstip: Tijdens Criterium/tol.: Geen Frequentie: Eenmalig Verificateur: Omgevingsmanager Registratie: PLA - Plan	VT-004429	§ 2.9 Maatregelen irt gebiedsbescherming, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)		Verificatie afgerond
FF-170 V-004415	Titel: 2.4.9.1 - Ecologisch werkprotocol: De Odrachtnemer dient met een landschappelijk inrichtingsplan dat ter goedkeuring dient te worden voorgelegd aan de bevoegde gezagen aan te tonen alle Ecologische doelsoorten te bedienen.	PR-3.9.1 Ecologisch werkprotocol	-	-	Methode: Document beoordeling Hoe: Beschrijving opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is). Moment: Projectinrichting Tijdstip: Tijdens Criterium/tol.: Geen Frequentie: Eenmalig Verificateur: Omgevingsmanager Registratie: PLA - Plan	VT-004416	§ 3.3 Kwaliteitsborging, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)		Verificatie afgerond
FF-180 V-004418	Titel: 2.4.9.1 - Ecologisch werkprotocol: De Odrachtnemer dient een beheerplan op te stellen conform de [leidraad beheer groenvoorzieningen 2013] waarin is aangegeven met welk beheer de gewenste eindsituatie wordt bereikt.	PR-3.9.1 Ecologisch werkprotocol	-	-	Methode: Document beoordeling Hoe: Beschrijving opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is). Moment: Projectinrichting Tijdstip: Tijdens Criterium/tol.: Geen Frequentie: Eenmalig Verificateur: Omgevingsmanager Registratie: PLA - Plan	VT-004419	§ 3.3 Kwaliteitsborging, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)		Verificatie afgerond
FF-190 V-004421	Titel: 2.4.9.1 - Ecologisch werkprotocol: Bij monumentale en beeldbepalende bomen dient er vooraf een Boom Effect Analyse (BEA) of groeiplaatsonderzoek te zijn verricht.	PR-3.9.1 Ecologisch werkprotocol	-	-	Methode: Document beoordeling Hoe: Beschrijving opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is). Moment: Projectinrichting Tijdstip: Tijdens Criterium/tol.: Geen Frequentie: Eenmalig Verificateur: Omgevingsmanager Registratie: PLA - Plan	VT-004422	§ 2.11 Werken rond bomen, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)		Verificatie afgerond
FF-200 V-004424	Titel: 2.4.9.1 - Ecologisch werkprotocol: Gedurende de Uitvoering dient de biotoop van broedvogels tijdens de het broedseizoen geborgd te zijn.	PR-3.9.1 Ecologisch werkprotocol	-	-	Methode: Document beoordeling Hoe: Beschrijving opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is). Moment: Projectinrichting Tijdstip: Tijdens Criterium/tol.: Geen Frequentie: Eenmalig Verificateur: Omgevingsmanager Registratie: PLA - Plan	VT-004425	§ 2.3 Categorie 5 en Algemeen voorkomende broedvogels, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)		Verificatie afgerond

Verificatierapport Ecologisch Werkprotocol

Eis-ID: Ver. ID:	Eistekst:	Gekoppeld aan:	Bovenliggende eisen:	Onderliggende eisen:	Verificatieplan:	Verificatietaak	Toelichting / resultaat:	Heeft afwijking:	Bewijsdocument(en):	Uitgevoerd door:	Oordeel:	Autorisatie:	Status (V):
FF-210 V-004427	Titel: 2.4.9.1 - Ecologisch werkprotocol: Indien in de wortelzone ophoging of afgraving plaatsvindt dienen de effecten zijn te onderzocht middels een Boom Effect Analyse (BEA).	PR-3.9.1 Ecologisch werkprotocol	-	-	Methode: Document beoordeling Hoe: Beschrijving opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is). Moment: Projectinrichting Tijdstip: Tijdens Criterium/tol.: Geen Frequentie: Eenmalig Verificateur: Omgevingsmanager Registratie: PLA - Plan	VT-004428	§ 2.11 Werken rond bomen, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)		Verificatie afgerond
FF-220 V-004417	Titel: 2.4.9.1 - Ecologisch werkprotocol: De passeerbaarheid voor kleine zoogdieren en amfibieën aan beide zijden van het Drongelens kanaal dient tijdens de Uitvoering geborgd te zijn. Door de voorgenomen werkzaamheden zal een deel van het grasland rondom de brug worden beschadigd. Afhankelijk van de uitvoering van de werkzaamheden is het mogelijk dat een bouwkuip wordt gerealiseerd. Dit gedeelte wordt vermoedelijk ook afgesloten voor mensen en daarmee ook voor 35 fauna. Dit betekent dat tijdelijk (gedurende circa 1,5 jaar) het buitendijkse gebied ter hoogte van het plangebied niet passeerbaar is voor fauna. Opmerking: 2020-01-31 Nv11: Q&A-119 (833364) Vraag: Par. 2.4.9 eis FF-220. Kunt u aangeven in welke context de 2e alinea is toegevoegd. Antwoord: Eis is uitgangspunt; de 2e alinea heeft als doel extra informatie te delen. 2020-01-31 Nv12: Q&A-393 (856611) Vraag: VS-02 eis FF 220: De passeerbaarheid van kleine zoogdieren en amfibieën dient geborgd te zijn gedurende de uitvoeringsfase. Wat verstaat u onder de kleine zoogdieren en amfibieën? Voor welke soorten acht u dit noodzakelijk en geldt dit ook voor uitvoering tijdens een periode waarin beide soortgroepen niet actief zijn? Antwoord: De beoordeling van de passeerbaarheid voor kleine zoogdieren moet worden gebaseerd op de soorten die in het voorafgaand uitgevoerde onderzoek zijn aangetoond. Zie daarvoor de reeds beschikbaar gestelde inventarisatierapporten. Daarnaast dient te allen tijde de zorgplicht uit de Wet Natuurbescherming te worden nageleefd. Indien naar overtuiging van een ecooloog namens Opdrachtnemer geen diersoorten gebruik maken van een locatie als passagestrook, dan staat het Opdrachtnemer vrij dit gebied voor andere doeleinden te gebruiken, mits bij aanvang van de nieuwe actieve periode het terrein weer adequaat passeerbaar is, zulks ter beoordeling van de ecooloog namens de Opdrachtnemer.	PR-3.9.1 Ecologisch werkprotocol	-	-	Methode: Document beoordeling Hoe: Beschrijving opnemen in Ecologisch werkprotocol (onder verwijzing van de locatie in het document waar de eis verwerkt is). Moment: Projectinrichting Tijdstip: Tijdens Criterium/tol.: Geen Frequentie: Eenmalig Verificateur: Omgevingsmanager Registratie: PLA - Plan	VT-004418	§ 2.5 Bever, EWP	-	P14420013-PLA-01008 Ecologisch werkprotocol -Rev: 3.0	Jeroen Mos	Voldoet (2026-01-06)		Verificatie afgerond

*● = gewijzigd door VTW ● = nieuw door VTW ● = voorschrift gewijzigd na aanmaken verificatie ■ = fase komt niet overeen met de fase van het werkpakket

Verificatierapport Ecologisch Werkprotocol

OVERZICHT AANNAMES							
Eis-ID	Code	Omschrijving	Aanname	Motivatie	Binnen scope (IN)	Binnen scope (OUT)	Status
FF-100	IO-216	FF-100	Het gerefereerde document [gedragscode Flora- en Faunawet van Rijkswaterstaat] is niet van toepassing op het werk.	Het betreffende document is niet meer actueel en niet meer van kracht	Niet van toepassing	[Gedragscode Flora- en Faunawet]	Open
	IO-221	Niet gedeelde documenten behorend bij EIS-0698, 0679, 0671, 0672, 0699, 0145, 0589, 0690, 0687, 0681, 0677, 0590, 0250, VM-080, KL-010, FF-100, OW-330	Niet gedeelde documenten welke beschreven staan in de VSP1 en VSP2 en bijbehorende bijlagen in zowel de eisomschrijving als de toelichting op de eis, bevatten geen eishoudende informatie.	Binnen een aantal eisen wordt er gerefereerd naar documenten welke, conform VSP0 §0.8, eishoudende informatie kunnen bieden. Het betreffen hier documenten welke voor de Opdrachtnemer tevens niet vrij raadpleegbaar zijn in openbare bronnen. Opdrachtnemer kan zo eventuele af te leiden eisen niet tot zich nemen en heeft eventuele werkzaamheden voortkomende uit deze documenten niet begroot. Het betreft hier o.a. de documenten: [GOL Model], [Betrouwbaarheid en beschikbaarheid, 18 juni 2015 versie 1.04], [BasisOnderhoudsNiveau], [Leidraad RAMS], [Beleidslijn Aansluitingenbeleid], [01-10], [Uitvoeringskader Verlichting 2017], [01-02 Programma van eisen van Rijkswaterstaat], [Doelsoorten], [Componentspecificatie Verkeerskundige Draagconstructies Rijkswaterstaat, [01-15], [01-92], [VELIN-Voorschriften], [gedragscode Flora- en Faunawet van Rijkswaterstaat].	Werkzaamheden af te leiden uit vrij raadpleegbare informatie, welke niet is gedeeld bij het contract (zoals NEN-normen en CROW-Publicaties)	Werkzaamheden af te leiden uit niet vrij raadpleegbare informatie welke niet gedeeld is bij het contract (o.a. de documenten behorend bij de beschreven eisen).	Open
FF-160 (a)	IO-348	Natuurgebied Baardwijkse Overlaat	Met het 'Natuurgebied Baardwijkse Overlaat' wordt bedoeld het gebied ten zuiden van de Overlaatweg.	Onduidelijk is de exacte afbakening van het 'Natuurgebied Baardwijkse Overlaat'. Alle gronden ten noorden van het Overlaatweg hebben volgens het vigerend bestemmingsplan de bestemming agrarisch en behoren niet tot de bestemming natuur.	FF-160 i.r.t. werkzaamheden aan de kleine faunatunnel onder de Overlaatweg	FF-160 i.r.t. overige werkzaamheden aan het Systeem GOL.	Open
FF-160 (b)	IO-036	Bemaling	Bemalingswijze wordt vergund bij het bevoegd gezag.	Door toepassen van retourbemaling wordt invloed van verdroging op het gebied beperkt.	Diepwell- met retourbemaling (5.000m3/dag) Aanvullend onderzoek en berekeningen. Afstemming met het bevoegd gezag.	Aanpassingen aan het ontwerp. Alternatieve uitvoeringswijze.	Open
	IO-178	FF-160	Het toepassen van retourbemaling is afdoende om significante negatieve effecten in Natura 2000 gebieden te voorkomen.	Conform FF-160 is retourbemaling een afdoende mitigerende maatregel om verdroging in de natura 2000 gebieden te voorkomen.	Bouwmethodiek met retourbemaling	Andere mitigerende maatregelen/ werkzaamheden dan retourbemalingen om verdroging te voorkomen.	Open
FF-170	IO-179	FF-170	Er zijn geen extra ecologische doelsoorten te bedienen, anders dan reeds uitgewerkt in contractdocument [05-03] & [07-02]	Opdrachtnemer dient het landschappelijk inrichtingsplan nader uit te werken aan de hand van contractdocument [05-03] en [07-02].	Landschappelijk inrichtingsplan conform documenten [05-03] & [07-02]	Extra werkzaamheden als gevolg van eventuele extra doelsoorten.	Open

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen